

Közzététel
No. 224713/229.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cin, Str.
Baron L. Pop

14. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 220, fél-
évre 400, egészévre 800 lej. Kü-
lföldre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
hirdetések díjazásában szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági zsi-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmunkások
leveleit nem
fogadjuk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Maros
Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor
Ferenc. Búcsú szerkesztő: Zlat-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Csütörtök, 1937. február 18.

5697. EV. XX. ÉVF.
ADAR 7. 40. SZAM

Visszarendelik a vasgárdisták temetésén megjelent hatalmak bucaresti követeit

Egységesen foglal állást a román politikai élet az állam méltóságának megsértése ellen. Lengyelország követének a temetésen való megjelenése nagy konsternációt keltett Európában. A Franco-kormányval szembeni „udvariassági gesztusnak” minősítik a külföldi követségek eljárásukat

BUCURESTI, február 17. (Az Uj Kelet tud.) A politikai életben a válság hangulata és minden jellemző tünete vonul végig. Három-négy nap óta az összes bucaresti miniszteriumok és a politikai pártok helyiségei sorsdöntően fontos tárgyalások színhelyei. A jelenlegi válság a politikai élet olyan korszakában jelentkezett, amikor ez sorsdöntő fordulatot jelenthet az ország jövődjére. Kétségtelen, hogy soha még román területen ilyen éles módon még nem robbant ki az európaszerte folyó ideológiai harc, mint a Spanyolországban elesett légionáriusok temetésén, ahol négy európai hatalom és egy, nemzetközileg még el sem ismert kormány meghatalmazott miniszterei képviselték magukat. Németország, Olaszország, Lengyelország és Portugália követei, valamint a burgosi kormányhoz csatlakozott volt spanyol követ teljes diplomáciai ornátusban vonultak végig a nemhivatalos jellegű temetési menetben, ami nemzetközi diplomáciai szokások nyílt megszegését jelentette. Az európai közvéleményben óriási feltűnést keltett ez a felvonulás, amit minden bizonnyal jobban, mint az, hogy a francia kormány jelentéstételre hazarendelte meghatalmazott miniszterét. Különös szenzációja volt a diplomaták felvonulásának, hogy Lengyelország követe is megjelent a temetésen, ami nemzetközi körökben tiszteletlennek tartott és a francia hatalmi szférához tartozó államok között a legrományosabb fellevelekre ad alkalmat Lengyelország legközelebbi szándékait illetően.

Titulescu táviratot küldött haza a temetés miatt

Ami a román kormányt illeti, Tatarescu miniszterelnök beszédéből kiderült, hogy a román állam nemzeti méltóságának nyílt megsértését látja abban a gesztusban, hogy Bucarestben a kormány mellé akreditált követe nem hivatalos jellegű, egy párt által rendezett politikai tüntetésen megjelentek. A miniszterelnök válasza eloszlott minden kételyt affelől, hogy a kormány kellő eréllyel akarja-e orvosolni az öt diplomata lépése következtében előállott kényes helyzetet. Az eddigiekből már is megállapítható, hogy az ellenzéki pártok is helyeslik a miniszterelnök eljárását. A Lupta szerint Vaidát telefonon tájékoztatták a kamara ülésének lefolyásáról és a volt miniszterelnök helyesli Tatarescu eljárását, mely az állam nemzeti méltóságát erőlyesen védi meg. Magáévátette Tatarescu álláspontját Iorga is, az a körülmény pedig, hogy a georgisták és cuzisták a kamara ülésén nem szólaltak fel, azt bizonyítja, hogy a jobboldali ellenzék is hallgatólagosan hozzájárult a dolgoknak ekként történő megoldásához. Feltűnést keltő az Epcóának az a híre, hogy Titulescu volt külügyminiszter táviratot küldött az országba a legutóbbi eseményekkel kapcsolatban. A lap nem közli, hogy Titulescu kihez intézte ezt a táviratot.

A német és olasz követek kihallgatáson jelentek meg Tatarescunál

A képviselőház és a szenátus keddi esti ülése után Fabritius német és Ugodí Sola olasz követ kihallgatáson voltak Tatarescu miniszterelnöknel. Ezzel kapcsolatban a Lupta már azt is tudni véli, hogy a két követ még ma hazautazik, hogy kormányait a történekről tájékoztassa. Az Adeverul úgy tudja, hogy kormánykörök biztosra veszik Ugo di Sola és Fabritius visszahívását.

Tatarescu miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, akinek részletesen számolt be az eddigi történekről.

A politikai helyzet felszűntetésére jellemző, hogy Averescu marsall, aki már hetek óta nem volt a fővárosban, hazaérkezett és részt vett a szenátus szerdai ülésén.

A miniszterelnök a délelőtti folyamán Franosovical és Incullet-el tárgyalt, majd kihallgatása után Dinu Bratianu is felkereste.

Udvariassági gesztus volt a temetésen való megjelenés

A lapok részletesen foglalkoznak a válság kialakulásával. A Curentul szerint az illetékes követségekhez közelálló diplomáciai körök a történeteket a következőképpen magyarázzák: A spanyol fronton elesett önkéntesek román állampolgárok voltak ugyan, de Franco tábornok zászlaja alatt estek el. Mivel ezen államok Franco tábornok kormányát elismerték, Bucaresti követeik megjelentek a burgosi kormány két katonájának temetésén, ami ré-

„Egy román kormány nem távozhat el olyan ügyért, amely az ország ügye”

Filipescu interpellációja a követeknek a temetésen való részvételéről

Bucuresti, február 17. A szenátus mai ülésén Lapedatu elnök kijelenti, hogy Grigore Filipescu tegnapi felszólalására a következő választ adhatja. Lapedatu ekkor felolvasta Tatarescu levelét, amely a kamarában tegnap mondott beszédének szövegét tartalmazza.

Filipescu a válasz jogán ezeket mondotta:

— A miniszterelnök szavai határozottak voltak és csak köszönet illetheti azokat mindenki részéről, aki a nemzeti méltóságérzetet följé helyezi a választási számításoknak. (Taps.)

Nem fogadjuk el azt a fellevét,

szükről kifejezetten csak udvariassági gesztus volt.

Az Adeverul a kamara tegnapi ülésével foglalkozva, a következőket írja:

„Egyelőre nem bocsátkozhatunk jóslatokba affelől, hogy az események milyen fordulatot vehetnek. Várakozási álláspont-ra kell helyezkedni. Annyi azonban bizonyos, hogy a képviselőház ülése mind a ma, mind pedig a holnap szempontjából döntő fontosságú, politikai jellegű volt. A Tatarescu-kormány tegnapi magatartása belső és külső szempontból egyaránt tisztázott egy helyzetet. Belpolitikai szempontból világosnak látszik azok számára, akik látni akarnak, hogy nem lehetséges más, mint a parlamentáriszmus és a mai politikai rendszerre alapított irányzat. Ami a külpolitikát illeti, ez változatlanul megmarad a nagy nyugati demokráciák mellett, minden kétértelműség és ingadozás nélkül.”

A Viitorul, a kormány hivatalosa, a következőket írja:

„A miniszterelnök szavait helyesléssel fogadták a kamarában képviselt összes pártok. Ez a pillanat a nemzeti méltóság és szolidaritás megnyilatkozásának egyik legjelentősebb mozzanata volt. Az ülés léghőre és annak lelkebe ható visszhangja igazi elégtétele volt a politikai életnek és az ország egész közvéleményének. Ismételtlen bebizonyosodott, hogy tekintet nélkül a politikai pártok programatikussá felfogására, amikor magasabb államérdekek forognak kockán, a különbségek eltűnnek és az egész nemzet jogainak és méltóságának védelmére kél.”

Seba visszarendelését kérte

Hivatalosan jelentik: Tatarescu miniszterelnök és ideiglenes külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta Seba csehszlovák követet, aki közölte, hogy olyan kérvényt nyújtott át Benes elnöknek, melyben Bucaresti állomáshelyéről való visszahívását kéri.

hogy a szombati végtisztességen megjelent követek csupán barátjaik emlékének adóztak. A jelen esetben nem állott fenn személyes barátság. Egy követ mindenkor utasításra jelenik meg valahol és azok a diplomaták, akik helyesnek látták megjelenni a szombati temetésen, nem tartották ilendőnek kikérni a román kormány véleményét e politikai manőverekről.

— Ilyen magyarázatokat elfogadhatónak gondolni, annyit jelent, hogy igen rossz véleménnyel vannak egy nép intelligenciájáról.

(Folytatás a 10-ik oldalon.)

VILÁG TUKRE

Tizezer font és 300 zsidó

E cím mögött nem rejtőzik valami rejtvény, hanem egy nagyon szomorú valóság. 10 ezer font bevételt jelez a palesztinai kormány a turisták bennrekedt kauciójából. És ezen 10 ezer font mögött kb. 300 olyan zsidó rejtőzik, akik nem találván más módot a bevándorlásra, mint turisták mentek ki és veszni hagyják kauciójukat. Mindenesetre szép bevétel egy ilyen bagatel dologból és Anglia méltán dicsekedhetik, milyen jól ért a bevételi források felfedezéséhez és kihasználásához. Ha még utána nézünk, hogy milyen zsidóktól vételezte be ezt a csinos summát, egész zse-niálisan kell tartanunk az angol kormányzatot. Mert ez a pénz egész szegény zsidócskákától folyt be és nem a milliomosoktól. Lehet, hogy az egyik csak kölcsönkérte, hogy aztán palesztinai keserves munkájával visszafizesse, lehet, hogy a másik összekoldulta, a harmadik eladta a butorait, szerszámaikat, vagy más nélkülözhetetlen holmiját. Mert a gazdag ember vagy csak mint turista megy ki és vissza is jön, tehát a kaucióját nem hagyja benn, vagy ha ténylegesen ki akar menni, akkor mint kapitalista, kimehet. Tehát csak a szegény ember lehet olyan „könyvemű”, hogy a palesztinai kormány beveteleit saját jószántából ilyen csinos összeggel növelje.

Kénytelen vagyok a jeruzsálemi főmuffival együtt felsőhájtani: hol vannak a régi török idők! Amikor nem volt ugyan mandátum, de mindenki szabadon beme-hetett az országba, letelepedhetett, földet művelhetett. Legfeljebb volt egy kis illegális baksis, de nem volt egyekkora legális baksis. Tehát a mandátum révén ideig eljutottunk. A chalu nem mehet be csak certifikáttal, amire legtöbbször évegek várhat az iparos, nem mehet ki csak egy olyan tekintélyes tőkével, amivel a legtöbb nem rendelkezik, a tőkés nem mehet ki csak 1000 fonttal, a turistának pedig kauciót kell letennie. Vajon Angliában, ebben az iparos országban minden iparos rendelkezik 250 fonttal és egy polgár nem tud megélni, csak ha 1000 font vagyona van? Én ebben nagyon kétkedem. És igazán megfontolnám tartom Anglia gondoskodását, hogy azt akarja, hogy Palesztinában csak boldog és gazdag emberek lakjanak, még boldogabbak és még gazdagabbak, mint Angliában. És meghatározható az is, hogy nem akar látni munkanélkülieket sem, mert féltve vigyáz arra, hogy tul ne lépjük az ország befogadó képességét. Látszik, hogy Anglia a bibliai népe, mert ezt a meghatározott gondoskodást nem gyakorolja óriási gyarmatbirodalmának egyetlen területén sem, még magában Angliában sem. Ezt kizárólag a mi irántunk táplált hő szeretetből teszi. Agyon szeret bennünket. Pedig mi tudjuk, hogy ez a szeretet tönkretesz bennünket. Mert mi tudjuk, hogy egész Európában és Amerikában millió és millió zsidó él, akiknek nincs ezer fontjuk, még tíz sem. És mégis megélnék, pedig a vagyontalanságuk mellett még nyomják is őket, megélnék, pedig az adójuk mellett még külön, speciálisan zsidó kiadások is vannak, ami Palesztinában nem volna. Nekünk nem is volna olyan fontos, hogy Palesztinában mindenki olyan boldog és gazdag legyen; nem bánnák azt sem, ha a zsidók ott kinlódnak és verejtékeznek — csak legyenek ott kinn minél többen.

Ha a mandátummal, a népszövetségi jóváhagyással idáig tudunk jutni, ha 18 év heroikus munkájával és ragyogó teljesítményével még ott tartunk, hogy a bevándorlás felfüggesztése vagy korlátozása még szóba is jöhet, akkor ez, vagy a mandátum-politika teljes csődjét kell jelent-

se, vagy mi követtünk el valahol meg nem bocsátható hibákat.

Anglia a mandátum értelmében elő kellett volna mozdítsa a Zsidó Nemzeti Otthon felépítését, amire azonban egyetlen komoly lépést sem tett. Tullépné egy cikk kereteit felsorolni mindazt, amit kellett volna tennie, de nem tett. És elég megemlíteni a 10 ezer fontnyi „bevételt”, hogy illusztráljam, mit tett a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének megállítására. Pedig ez még csak a sok sérelem egyike, még pedig a kisebbek közül való. De Anglia elmulasztotta a mandatárius hatalom azon legegységibb kötelezettségét is, hogy a rendet és a nyugalmat biztosítsa. Egy félfévig tartott egy olyan zavargás lecsendesítése, amit Anglia és bármely más állam egy hét alatt elintéz.

Ki kell jelentenem az összes vérmes és véres nacionalisták legnagyobb bosszúságára, hogy nem tartom gazembernek a főmuftit és nem tartom rablóvezérnek Kaukadjít sem. Egész rendes embereknek tartom őket és jó arab hazafiaknak. Meg vagyok róla győződve, hogy hasonló helyzetben mi sem cselekednénk másképp. És ha másképp cselekednénk, akkor volnánk gazemberek. Nekik is igazuk van, de nekünk is, innen a tragikus összeütközés. De a mi és az ő partikularis igazságunk mellett, van egy általánosabb, egy emberi, egy történelmi igazság. Mi 1800 év óta bolyongunk hontalanul szerte a világon és emberi jogunk van egy állandó letelepülési helyre. Hol? Az mindegy. Ott, ahol részünkre még hely van és ahol jelenlétünkkel senkit sem károsítunk meg. Ilyen hely Palesztina is. Alljon itt néhány számadat. Arabok laknak Marokkótól egész Szíriáig s a Perzsa öböl. A számuk kb. 30 millió, az általuk lakott terület akkora, mint Európa. De minket nem érdekel, csak Palesztina és környéke. Nos:

Palesztina	26.000 m ² lak. sz.	1.300.000
Transzjordánia	44.000 m ² lak. sz.	260.000
Szíria	148.000 m ² lak. sz.	2.200.000
Irak	370.000 m ² lak. sz.	2.800.000
	488.000 m ²	6.560.000

Tehát km²-ként összesen 14 ember.

Nem is beszéljék Arábiáról, ahol hárommillió km²-en lakik kb. 5 millió ember. Mi megmutattuk Palesztinában, hogy 300-an elférünk egy km²-en. Most kérdem a világ bármely józan és tisztességes polgárát, beleértve az angolokat is, nem férünk el mi is és az arabok is azon a területen, amit Palesztinának, Transzjordániának, Szíriának, vagy Iraknak neveznek? Ezen a területen nemcsak az ottlakó arabok, hanem az összes arabok és nemcsak a bevándorolni szándékozó zsidók, hanem az összes zsidók elférnek. Mert ezek az országok termékenyek, 100 ember km²-ént már most el tud helyezkedni és öntözési gazdálkodás mellett még több is.

Melyik az az emberi, történelmi, nemzeti, jog, amely bennünket meg akar akadályozni abban, hogy saját verejtékünkkel, saját pénzünkkel felépítsük nemzeti otthonunkat? Avagy minden beduinak joga van arra a területre, ahol a kecskék legelteti? Még hatalmi jogról sem lehet beszélni, hiszen az arabok a történelem hosszú folyamata alatt sohasem alkottak önálló államokat, sőt még önálló nemzeti kultúráról sem lehet beszélni.

Ha tisztában vagyunk ezen földrajzi és népesedési viszonyokkal, ha hozzáesszük még azt, hogy mi nem mint ellenség akarunk betolakodni az arabok közé, hanem mint barát és vérokon, akkor kérdjük, kinek az érdeke ezen grandiózus, építő munka megakadályozása? A Népszövetségé nem, mert nem kételkedünk azon államok őszinte jóakarátában, akik a mandátumot aláírták. A népek megtették velünk szemben kötelezettségüket. De ezen mandátum szövegét éppen az az állam csüri-csavarja, agyonmagyarazza, interpretálja és semmisíti meg, amely hivatva van azt végrehajtani: Anglia. Sokszor vetődik fel a kérdés: Vajjon Anglia miért teszi ezt? Erre a legegyszerűbb felelet: inter duos litigantes tertius gaudet. Anglia gyarmati politikájához tartozik, hogy ott, ahol lehetséges, a népeket egymás ellen felhasználja, hogy mint nélkülözhetetlen döntőbíró szerepelhessen. Egy becsületesen végrehajtott mandátum útján mi már rég elértük volna Palesztinában a többséget és mint többségi nép megaláltuk volna a ki-

békülés útját az arabokkal. De Anglia éppen ezt nem akarja. Az izgalom és a zavar állapotát akarja fenntartani a végletekig. De vajjon szabad-e nekünk segítséget nyújtunk ahhoz, hogy Anglia fokozatosan és tervszerűen semmisítse meg a mandátumot, szabad-e nekünk Anglia imperialista célkitűzéseinek csatlósáivá szegődnünk minden ellenszolgáltatás nélkül, szabad-e nekünk megengednünk, hogy Anglia mind mélyebbre ássa a szakadékot

közénk és az arabok közé? A 10 ezer font és a 300 zsidó ezt mutatja, hogy a pohár betelt. Ez a 10 ezer font erkölcsstelen pénz, amit 300 szegény zsidó zsebéből kizdettek, hogy aztán ez a 300 szegény zsidó, mint illegális bevándorolt reszkessen bizonytalan sorsáért abban az országban, amelyért milliónyi és milliónyi zsidó harcol, dolgozik, gyűjt és szónokol. Egy 16 milliónyi nép vagyunk, nem vadak, nem aljasok, nem emberevők. Évezredek óta

harcolunk mi is azon emberi kultúráért, amely magas piedesztálra emelte az emberi önértéket, az emberi méltóságot és az emberi — becsületet. Ezen emberi becsület nevében fel kell vegyük a végső harcot azon eszközökkel, amelyek rendelkezésünkre állnak és nem kell visszariadunk attól sem, ha ki kell adjuk a Non Cooperation jelszavát is. Ennek lehetőségeiről és módjairól legközelebb.

Dr. Lévi Lajos

BERLIN, MEINEKESTRASSE 10.

A C. V.-zsidók, Kareski légionáriusai, a birodalmi képviselet és Prinz, az exrabbi

Berlin, február 17. Emser strasse 42. Öt percre Kurfürstendammtól, három percre az Olivaer tértől. Pompás irodaház. A birodalmi színhivatallal és a fővámvivattal egy fedél alatt van itt a régi „Central Verein deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens”, amelyet ma már röviden és egyszerűen „Central-Verein”-nek vagy még rövidebben: „C. V.”-nek neveznek. Kit képvisel ma ez az alakulat? Még ma is a szervezett nemzionisták jelentős testületének tekinthető. Jóllehet, immár négy éve propagálja a Palesztinába való kivándorlást, de nem politikai követelésként, mint a cionisták és nem is vallási elvként, mint az ortodoxok, hanem gazdasági és társadalmi lehetőségeként — különösen a mai helyzetre való tekintettel — kivándorlási lehetőségeként, a többi lehetőségek között.

A régi ideál, a száz százalékos zsidó emancipáció elmerült a belső zsidó „béke” árnyékában. Érthető és előrelátható volt, hogy a teljesen emancipált zsidók harmadik nemzedéke nem fog parancsára átmaszírozni a nemzeti zsidóság táborába. Hosszantartó a régi ünnepnapok imponáló teljesítményeinek és sikereinek emlékezte. Büszkeségük ma elvegyül a kivándorolt előkelőségek új tetteinek és alkotásainak hangos dicséretében és ünneplésében. Lehet-e egyértelmű célja ma ennek a szervezetnek? Nem-e túlhaladt értékük igazgatása-e ez a szervezet, mely társadalmi kötelezettségeket és karitatív törekvéseket lát már csak maga előtt? ...

A zsidó fiatalok centruma Meinekestrasse 10. Nem messze a C. V. hivattól. Kurfürstendamm közvetlen közelében, saját épületében: a Berlini Cionista Szövetség. Ugyanitt van a Németországi Cionista Szervezet főhadiszállása is. Az épület ormán kék-fehér zászlót lenget a szél.

A zászlóhordozók: Benno Cohn, dr. Franz Meyer, dr. Sigfried Mózes, fiatal zsidó fejek, alig negyvenesek, a cionista polgárság elvitathatatlan bizalmi emberei. De mindenekelőtt fiatal vezérei egy erőshitű, viharos lendületű, sportszerűen edzett és romantikus lelkületű zsidó ifjúságnak.

A Meinekestrasse 10. jellegzetessége különben is: az ifjúság. A nagy, átfogó szervezet, a cionista képviselet és adminisztráció, ma minden, csak öregek tanácsa nem. Minden osztályban — a politikai, szociális, kulturális reszortokban — fiatal emberek dolgoznak és vezetnek. Ugyanez a kép látható a Jüdische Rundschau szerkesztőségében, a negyedik emeleten. Itt látjuk dr. Róbert Weltschet, a főszerkesztőt, akinek működése alatt tisztersére nőtt a lap példányszáma. Ez az ember az, aki 1933. április elsején, a nagy bojkott napján megírta történelmi manifestumát és kiadta a jelszót: „Viseljétek büszkén a sárga foltot!” Aki azokban a zürzavaros, kétségbeesett napokban megtalálta a szintézist, mellyel utat mutatott a sötétben, a felzúzó zsidó tömegeknek: „Uj hangra van ma szükség a zsidó ügyek tárgyalásánál. Megdőlt sok zsidónak az a tragikus tévedése, hogy zsidó érdekeket más takaró alatt lehet képviselni... Mi felvesszük a sárga foltot és kitüntetésé fogjuk tenni azt... Rövid mondatban szólott Mózes az egyiptomiakhoz: Ivri anochi. Zsidó vagyok. Igen — zsidó. Zsidó vagy — mondj igent! Mi igent mondunk — és büszkén viseljük azt!”

Jobb, bal, jobb, bal...

Északon, kint a Kaiser Wilhelm-Strassen, a zenészek disztermében az utolsó

hely is foglalt; a folyósókon százával tolonganak az emberek. Mindenféle zsidó látható itt, sportfiúk, napbarnított lányok, diákok, nyugati és keleti zsidók vegyesen. A revizionista cionisták — itt államcionistáknak nevezik magukat — publikuma ez. Georg Kareski fog beszélni. Az elnök. Foglalkozására nézve az Ivria Bank igazgatója. Ötven év körüli. Magas, széles vállu ember. Igazi agitátor.

Kívülről katonás lépések üteme hallatszik: Jobb, bal — jobb, bal... katonák volnának? A légió. Atléta alakok. Sötétbarna ing, magas csizma, orosz sapka: a háborús zsidó légió egyenruhája. Héber vezényszavak. Bevonulnak.

A Betár szavaló kórusa a színpadon. Azután Kareski beszél. Mindenkit vádol. „Akkor lesz rend a mi országunkban, ha százezer felfegyverzett zsidó ifjú fogja védeni az országot” — harsogja a zsidók filiébe... A légionáriusok elvonulnak: jobb, bal — jobb, bal...

A Reichsvertretung Charlottenburg. Kantstrasse 158. Az állatkert közelében. Itt van a németországi zsidók birodalmi képviseletének (Reichsvertretung der Juden in Deutschland) háza. Az őssz-zsidóság képviselete. Az elnök: dr. Baeck berlini rabbi. Tekintélyes, tetterős vezetőseget akartak a németországi zsidóság élére állítani. Ez a testület azonban ma még inkább képvisel, mint vezet. A zsidó pártok, a nagy szervezetek okos és felkészült embereket küldtek a Reichsvertretungba. Társadalmi, gazdasági, kulturális és karitatív jellegű kérdéseket tár-

gyal a képviselet. Van sajtóirodája, békéltető bírósága, művész-segélye, sok-sok irodája és sok gyűlése. De mindez együttvéve — legalább is még most — inkább parlament, mint kormány. Hiányzik a centrális nagy vezéregyéniség...

Prinz

Berlin legnépszerűbb rabbiája: Joachim Prinz. Ma exrabbi. Ezidőszert a legelőkelőbb cionista propagandista. Nagy szónok. Remek közíró. Aki látja és hallja őt, nyomban arra gondol, hogy ez az ember tévedésből lett rabbi. Alig negyven éves. Művészfej. Talán Reinhardtra hasonlít. Beszédeit, prédikációit nem mondja, hanem alakítja, sőt megjátsza. Szónoki emelvénye láthatatlanul pódiummá, olykor színpaddá alakul át. Esztétikailag is kellemes látvány. Szellemi lény: fascináció. Temperamentuma olykor barátait is ellenfelekké formálja. Ezek szoktak mondani aztán, hogy színész. Mialatt ezt tagadólag gondolják, nem is sejtik, hogy ez a legtalálóbb és ez a legjobb, amit erről a szömvészről és gondolatalkotóról mondani lehet. Mert, ha beszélni halljuk őt a zsidókhoz, Matkowski jut eszünkbe, amint a rómaiakhoz intézi a shakespeareai szöveget. Amikor nemrég egy zsidó kultúrútvában a zsidó színházról vitázott, Joachim Prinz, a rabbi, amint szakembereknek vágta oda, hogyan kell ma zsidó színjátszókat játszani — tíz percre valóban színpaddá alakult át ez a fórum. A színművészek, a kórikusok tanulhattak volna a rabbitól. Mert beszéde alakítás volt. Amit a színházról mondott, maga is magas színválti teljesítmény volt. (m. l.)

Eden a tenger szépségéről beszélt,

amikor a német gyarmatok visszaadásáról kértek tőle intervjut

Róma, február 17. Eden angol külügyminiszter, aki — mint ismeretes — ezidőszert a Riviérán tartózkodik, tegnap Saint Jan Cap-Ferrat-ban fogadta a milánói Seccolo Sera munkatársát, akivel időszerű politikai kérdésekről beszélgetett.

Az olasz újságíró kérdéseire az angol külügyminiszter a nemrég megkötött olasz-angol földköztiengeri uriember-megállapodásra vonatkozólag a többi között a következőket mondotta:

Az olasz újságíró a következő kérdést intézte Eden külügyminiszterhez:

— Boutet francia kereskedelemügyi államtitkár, a gyarmati ügyek igazgatója a minap egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy Németország nyersanyagszükségletének kérdését el lehet intézni a gyarmatok visszaadása kérdésének bolygatása nélkül is. Miniszter urnak mi a véleménye erre vonatkozólag?

— Houtet mindenesetre igen figyelemreméltó szempontokat említett — válaszolta az angol külügyminiszter, majd hogy a kérdés további fészegetésének elejét vegye, a tenger szépségeiről kezdett beszélni.

Tagad a bucaresti homoszexuális gyilkos

Herling azt állítja, hogy Serbant holtan találta lakásán

Bucuresti, február 17. Ma éjjel folytatták a nyomozást abban a homoszexuális háttérű ügyben, amelynek vádlottja Iancu Herling, „barátnője” Cestica Serban állítólagos gyilkosa. Herling tagadja, hogy ő lenne a gyilkos. Azt állítja, hogy szerdán este, amikor hazaérkezett, barátját a földönfekve találta, látszat szerint széndioxid dal mérgezte meg magát. Azonnal kinyitotta az ablakot, a széndarabokat kidobta, barátjának arcára rumot öntött és igyekezett magához téríteni, de hiába, mert már halott volt. Attól való félelmében, hogy őt fogják Serban haláláért okolni, minden a szobában levő nyomot megsemmisített.

Elégette összes leveleiket, fényképeiket, stb. Azután elutazott Ráunicul Sáratba, hogy öngyilkos legyen, de idejében megakadályozták szándéka keresztülvételében. Costica nélkül nincs értelme számomra az életnek — mondotta Herling — Lincis mit vesztenem, mert ami legdrágább és legbecesebb volt, azt elvesztettem.

— Prostatatutengésnél és hólyagtágulásnál, amikor igen fontos, hogy a betegnek erőlködés nélkül mindennap könnyű béürülése legyen, akkor reggelként éhgyomorral egy kis pohár természetes „Fereca József” keserűvizet a lehető legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

Semleges területen szembesítik a halálraitelt Strassert Teodorescuval

Atkérték Bucurestibe a löbeni tárgyalás jegyzőkönyveit. Meg lehet e dönteni Teodorescu alibiit?

A román vizsgálóbíró kérésére elhalasztották Strasser Károly kivégzését

Bucuresti, február 17. (Az Uj Kelet tud.) Röviden megírtuk, hogy Traian Teodorescu ügyében váratlan fordulat következett be. Amikor Teodorescut Galation letartóztatták, a nyomozást vezető rendőrségi közegek megállapították, hogy teljes alibit tud bizonyítani arra az időpontra, amikor Farcasanunét a budapest-bécsi Szimplon vonaton meggyilkolták. Ezzel az alibivel elesett volna a gyilkosság elítélésének, Strassernek a védekezése, aki, mint ismeretes, azt állította, hogy a gyilkosságok tulajdonképpen Teodorescu volt az értelmi szerzője, míg ő csak az elrabolt pénzen és értékeken osztozkodott a tettessel. Strasser időközben halálra ítélték, sőt az osztrák köztársasági elnök kegyelmi kérvényét is elutasította. Felmerült azonban az a kérdés, hogy nem lenne-e szükséges Strassert Teodorescuval szembesíteni.

Ehhez azonban az is szükséges, hogy a román hatóságok kiadják a vizsgálat lefolytatása céljából, Teodorescut az osztrák rendőrségnek. Teodorescu pedig, mint tudjuk, alibit bizonyított. Nem lehetett azonban tökéletesen bizonyítani azokat az adatokat, amelyekre ez az alibi támaszkodik. Ezért aztán, az igazság felderítésére nem lehet mellőzni Teodorescu ügyének tüzetesebb kivizsgálását, amiért éppen a román hatóságok kezdeményezik a Teodorescu-Strasser szembesítést.

Strasser ellentmondó vallomása

Strasser, amikor Svájcban letartóztatták, az elébe tárt bizonyítékok és bűnlejek sulya alatt részletesen beismerő vallomást tett és akkor még nem beszélt cinkostársáról, legkevésbé pedig Traian Teodorescuról. Csak miután kiadták Ausztriának és a per tárgyalása a löbeni esküdtszék előtt kezdődött, merült fel Teodorescu neve és Strasser így akarta kisebbíteni bűnét, sőt, azt állította, hogy a gyilkosságot tulajdonképpen Teodorescu követte el, neki csak másodrendű szerepe volt a büntetett végrehajtásánál. A löbeni esküdték azonban nem vették figyelembe ezt a védekezést és a vádlottat kötéllátal halálra ítélték, azzal az indoklással, hogy a bizonyítékok szerint Strasser egyedül tette a gyilkosságnak. Az esküdték azt véleményezték, hogy Strasser vallomásán kívül semmiféle komoly gyanuk nem merült fel Teodorescu bűnössége ellen.

Ennek ellenére, Teodorescunak, Galation, az ismert körülmények között történt letartóztatása után, a vizsgálatot vezető Niculescu-Bolintin vizsgálóbíró szükségesnek tartotta, hogy Teodorescu vallomásait és alibiigazolásait felülvizsgálja. A fennálló törvények értelmében, ha román állampolgár külföldön követett el bűncselekményt, de Romániában tartóztatták le, a hazai hatóságok tartoznak a bűnügyet kivizsgálni.

Teodorescu bonyolult alibije

Teodorescu azt állítja, hogy nem is vehetett részt a gyilkosságban, mert nem is volt Ausztriában, amióta ott kitöltötte vasuti-jegy hamisításáért elszervedett 8 éves büntetését.

Ez augusztus 26-án történt, Farcasanunét pedig szeptember 28-án gyilkolták meg.

Kiadatása óta nem hagyta el Galatiot, míg a rendőrség le nem tartóztatta.

Teodorescu előéletéről még kiderült, hogy Csehszlovákiában is elítéltek, két hónapi fogházra. A büntetést Egerben töltötte le. Ez még az Ausztriában történt elítélése előtt játszódtott le. Ekkor azt kérte, hogy Romániának adják ki, ahol szintén elkövetett egy szélhámoságot, a Banca Nationala ploesti fiókintézeténél. Mégis jobban szeretett volna Romániába jönni, minthogy Ausztriának adják ki és itt ki kellett töltenie két éves büntetését.

Azután pedig hazatoloncolták Romániába. Ha tehát mégis felmerül ellene a gyilkosság vádja, úgy azt csak úgy követhette volna el, ha kiadatása után visszatért volna Ausztriába. A hatóságoknak, ha összefüggésbe akarják hozni Teodorescu Traiant a Farcasanu féle gyilkossággal,

azt kell bizonyítani, hogy Teodorescu, miután Romániába visszatért, megegyezően Ausztriába utazott.

Erre vonatkozólag a gyonukot az szolgálhatja, hogy Teodorescu egészen letartóztatásáig Galation rejtőzködött és szeretőjén kívül, aki feljelentette, senki sem tudott hol-téről.

Miért rejtőzködött Teodorescu Galation?

Erre vonatkozólag azonban Teodorescu azt a vallomást teszi, hogy félt a ploesti hatóságok felfedezésétől, mert az ottani Banca Nationala bűnvádi feljelentést tett, még évekkel ezelőtt ellene, sőt, a törvényszék, távollétében, kétévi fogházra el is ítélte.

"... igen, nagyságos asszonyom, nem szükségem több pénzre, kiadnia. Jobb krém ennél nem létezik értékesen bőrré."

CREMA NIVEA

A vizsgálóbíró meggyőződött róla, hogy ez a vallomás megfelel a valóságnak, és Teodorescut le is küldötte Ploestibe, ahol most a fogház lakója. Ugyanakkor a vizsgálóbíró tovább folytatja a vizsgálatot annak megállapítására, hogy vajon augusztus 26-a és letartóztatása közötti időben járhatott-e Teodorescu Ausztriában vagy sem.

Kikérték Strasser vallomásának jegyzőkönyvét

Ezért a vizsgálóbíró, diplomáciai uton kikérte Strasser részletes vallomásainak jegyzőkönyveit a löbeni esküdtszéktől.

Ezért éppen Bolintin vizsgálóbíró kérte az osztrák hatóságoktól Strasser kivégzésének felfüggesztését.

Lehetséges, hogy amennyiben a rövidesen

Bucurestibe érkező adatok szükségessé teszik (Strasser és Teodorescu szembesítését, a vizsgálóbíró azzal a kéréssel fog fordulni az osztrák hatóságokhoz, tegyék lehetővé ennek a szembesítésnek semleges területen való létrejöttét.

Igy tehát, jóllehet Teodorescu ellen még nincsenek bizonyítékok a gyilkosságban való bűnösségére, valószínű, hogy a szembesítés mégis megtörténik és ezzel éppen a román vizsgálóbíró hosszabbítja meg Strassernek az életét, akit az osztrák törvények egyébként akkor is halállal sújtanak, ha mint cinkostárs vett részt a gyilkosságban. Strasser ügyének tehát sokat nem használ a Teodorescu-fordulat, legfeljebb csak néhány héttel meghosszabbíthatja az életét.

(L. S.)

Select Muzgó

Csütörtökön rendkívüli premier:

Willy Forst

az „OPERABAL” és „SZIVEK MELÓDIÁJA” filmek rendezőjének egyetlen ideai alkotása:

Allotria

az utóbbi évek egyik legszellemebbébb vigjátéka, főszerepekben:

Renafa Müller, Adolf Wohlbrück, Jenny Jugo

Maniuról, a parasztgárdákról és a politikai idealizmusról beszélt Lázár Ilés Oradean

A nemzeti parasztpárti parasztgárdavezérének transilvaniai körúla

Oradea, február 17. Oradean járt dr. Lázár Ilés, akiről tegnap tudtuk meg, hogy a nemzeti parasztpárt vezérkara a transzilvaniai parasztgárdák legfőbb parancsnoki tisztségét bízza rá. Comandant suprem... Ez most a címe ennek a kemény köből faragott, talpig becsültes, idealizmustól égő, hevíülő, perzselő figurának. Ebben a minőségben áll

Valahogyan Macaulaynak, a hies angol historikusnak a megállapítását juttatja eszünkbe:

Azt mondják, minden gépies mesterség meg szokott ártani a munkás testi szervének. A késpengeköszörűsük sorvadásban halnak meg; a takácsok elcsenevésznek; a kovácsoknak folyós lesz a szeniük, hasonlóképpen minden szellemi foglalkozás valami szellemi betegséget okoz. Elitirók, fordítók, kiadók, szóval mindazok, akik mások életének vagy munkájának magyarázatával és népszerűsítésével vannak elfoglalva, különösen ki vannak téve a rajongó bálulás nyavalyájának.

Körülbelül ez a megállapítás vonatkozik ránk is, ahogy ott ülünk a vendéglői asztal sarkán és hallgatjuk a szóközi beszédnek ezt a mesterét, akinek szavai mögött fel-felcsillan az emberi természet jobb és nemezebb oldala.

Hatalmas termetű, szép szál ember ágál a főhelyen. Rövid portrét szeretnénk rajzolni róla. Formája, külseje, pedáns eleganciája önkéntelenül is Somlay Arthurt, a nagy magyar művészt idézi elénk. Ruhája, nyakkendője a legújabb divat. Fialatos külseje, villogó tekintete, politikai harcokban meg-edzett egyénisége szuggesztív erővel hat hallgatóságára. Ahogy beszél, lépten-nyomon érezzük, hogy nem ura, hanem rabszolgája saját szavainak. Csupa érzés, erkölcsi emelkedettség s sok-sok őszinteség — ez a titka a hatásnak, amely hallgatóságát elkapja. Büszkén vallja, hogy hét generációra visszavezethető papi család leszármazottja, ami

csak erősebben húzza alá a mai idők alkerekészténységéről alkotott véleményét. Negyvenegy esztendősd mindössze, de terhes időt eseményeinek emlékei rajzanak mondanivalóit során. Ő tüzte ki 143 esztendői osztrák uralom után a cernauti városháza tornyára elsőnek a román nemzeti lobogót. Szűkebb patriájában, Maramuresben, revolvergolyó furta át a jobbtényerét, amikor két karját védően felemelte, politikai fővezére, Mihalache védelmében. Harcai, az ismert Skoda-tígyben, országgrázólok voltak. Ő az, aki sem vagyonát, sem személyét nem kimélte a meggyőződéséért folytatott küzdelemben.

Es most itt áll előttünk új minőségében, a nemzeti parasztpárti gárdák transzilvaniai főparancsnoki pozícióban. Egyszerű szavakból fonja mondanivalóit, amiket átütősen a meggyőződés, a hit ereje. Kint, a nagyvilágban világnézetek, eszmei áramlatok ütköznek össze, a harc most már életre-halálra folyik. Demokrácia vagy diktatura, humanizmus vagy embertelenség, a nagy vita ütközéspontjai. Természetesen tehát, hogy amikor a parasztgárdák feladatáról beszél, a két véglet közti középúton kapcsolja be olyan szónoki felkészültséggel, ami csak kiválasztottaknak adatott meg. Rapszódikusán ügygyogyan a szavak ajskai mögül s mint visszatérő refrén meg-megújul mondatai végén a név, ami egyben program is: Maniu Gyula... Es amint magával ragadja hallgatóságát, amely hol könnyezve, hol kipirult arccal hallgatja, nem kimél senkit, nem kimél semmit. Őszinteség, hit, meggyőződés és mindenfenül, humanizmus festik alá szavait. Nem a beszéd tömör formáján, a mondatok csapongó, hullámzó skáláján van a hangsúly. Es az újságíró, aki beszámolóra készült, csak a mondatok vibráló, rakétaszertien robbanó villanásait kapja el a beszámoló helyett csak a mondatfoslányokkal igyekszik érzékeltetni a hatást, amellyel hallgatóit befonta.

Ezeket mondja:

— Elvetem a Berlinből és Moszkvából jövő doktrínákat. Nekünk, románoknak, multunk, történelmünk szabja meg jelen feladatainkat. Nemzeti kisebbség voltunk és ma kisebbségeink vannak. Ezt nem felejtethetjük el...

— Nem csinállok más politikát csak amit Badacin diktál. Onnan pedig emberieségre, lojalitásra és baráti szeretetre tanítanak. Ha nem is élünk normális idöket, mégis hittel vallom, hogy demokrata vagyok a fejembujjától a talpimig...

— Pár hét előtt még pártom vezérkara úgy látta, hogy nincs szükségünk a parasztgárdákra, ma a rendkívüli idök meggyőzték öket is, hogy a demokrácia védelmében nemcsak beszélni, de cselekedni is kell. Ha pár hét előtt a gárdák kérdése párt a pártban látszatát keltette, ma már kézzelfogható szükségesség...

— Hígyjétek el nekem, hogy napjainkban Maniu Gyula neve az erkölcs, az igazság és a szintiszta hazaszeretet...

— Beszéljétek a néppel, világossítsátok fel öket, hogy az igazi boldogság a mások meggyőződésének tiszteletében rejlik. Az országot, a hazát kérjük, amikor idegen eszmeáramlatok elé a parasztgárdák falankát állítjuk.

Markovits Ernő

Hülesnél, Influenzánál Láznál

TESTA
CSILLAPÍT AZONNAL

FIGYELJEN! TABLETTÁT KAPHAT MINDENKI

most itteni párthívei előtt, akiknek a politikai élet legfrissebb eseményeiről, pártjának készülődéseiről és politikai ideáljának, Maniu Gyulának egyéniségéről tart előadást.

Beszél, beszél, elragadja a szóközi hev és ahogy a politikán kívülálló, objektív újságíró hallgatja ezt a csupaideg, temperamentumban tobzódo embert, önkéntelenül is elénkmered a kérdés:

Brutus-e vagy Coriolan?

Február 20-án,

szombaton este 9 órakor kerül színre a kath. gimnázium (Str. Cogalniceanu 2) dísztermében

Jákob ősatya és fiai

című zenés színmű az orth. hitk. kórusa legjobb tagjainak részvételével. A jövedelem a Keren Hajisuv javára lesz fordítva. Jegyelvétel a Simon-féle trafikban P. M. Viteazul 12. Spéter mellett.

Négy és félmillió dollárt gyűjtenek össze ebben az évben az amerikai zsidók a palesztinai ország-építésre

Impozáns keretek között zajlott le az amerikai zsidóság washingtoni Palesztina-konferenciája. 107 millió fontot investáltak a zsidók Palesztinába

Washington, február 17. Az amerikai lapok részletes tudósításokat közölnek a washingtoni Palesztina-konferenciáról, amely az amerikai zsidóság grandiózus megnyilatkozása volt a zsidó országépítés eszméje mellett. Az Egyesült Államok minden részéből kétezer delegátus és rengeteg vendég érkezett a konferenciára, amelynek legfontosabb eredménye az a határozat, hogy

ebben az évben négy és félmillió dollárt fognak összegyűjteni az Egyesült Államokban az országépítő nemzeti alapok számára.

A cionizmus politikai helyzetéről Eliezer Kaplan, a Jewish Agency exekutívéjének tagja tartott nagyszabású exposé, amely hatást gyakorolt a konferencia összes delegátusaira. Kaplan beszéde alapján szövegezték meg az amerikai zsidóság politikai követeléseit a madatárius hatalommal szemben a királyi bizottságtól várható előterjesztésekkel kapcsolatban.

A konferencia behatóan foglalkozott Joseph L. Cohen, a cionista Actions Comité londoni tagjának a palesztinai gazdasági helyzetről írt és az United Palestina Appeal által közzétett jelentésével, amelyben azt javasolja, hogy a palesztinai bevándorlást a jövőben az investált tőke mértékének megfelelően szabályozzák. Véleménye szerint a leghelyesebb volna minden újonnan investált 150 font után egy bevándorlót az országba engedni. Rámutatott arra, hogy

a Palesztinába özönlött százmillió font tőke, amelyből 85 milliót beruházásokra fordítottak, újabb 650 ezer ember számára teremtett megélhetési lehetőségeket az országban.

Kifejtette továbbá, hogy a palesztinai mezőgazdaság és ipar fejlődése fokozottabb bevándorlást tett lehetővé és a tapasztalatok mutatják, hogy a falusi lakosság számát könnyűszerrel háromszorosára lehetne emelni. Még elasztikusabbak az ipari terjeszkedés lehetőségei.

A bevándorlás a legfontosabb és leg-erősebb tényezője az ország gazdasági fejlődésének.

A munkaerők hiánya veszélyezteti az ország fejlődését. Erősebb bevándorlásra van szükség, mert minden bevándorlási korlátozás az életstandard fölösleges csökkentését idézi elő. Ha nem volna munkás-hiány az országban, fontos vállalkozásokba investálták volna már azt a 16 millió fontot, amely ma bankbetétekben hever.

Cohen 107 millió fontra becsüli a zsidók által Palesztinába investált tőkét és húszmillió fontra a zsidó lakosság évi termelésének értékét. Ebből a mezőgazdaságra hárommillió, az iparra 6 millió 500 ezer, a házépítésre 2 millió, a közlekedési üzemekre 750 ezer, földelosztásra 3 millió, a szabad foglalkozások teljesítményeire 750 ezer, vendéglők, szállodák, színházakra, stb. 2 millió, bank és biztosítási intézetekre 500 ezer, más gazdasági ágakra egymillió 500 ezer font jut.

Dr. Stephen S. Wise, az amerikai cionista szervezet elnöke, nagyszabású megnyitó beszédében többek között kijelentette, hogy

az amerikai cionisták és nemcionisták egységesek a korlátlan zsidó bevándorlás követelésben.

Dr. Bencion Mossinson (Tel-Aviv) a jisu nevében fokozottabb erőfeszítésekre hívta fel az amerikai zsidóságot a palesztinai országépítés szolgálatában.

Ezután Wallace amerikai földművelésügyi miniszter szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy

a zsidók és az amerikaiak egyik abban a törekvésben, hogy megvalósít-

sák Micha próféta álmát a szociális igazságosságról, majd a zsidó nemzeti otthon eszméje mellett tett hitet.

Morris Rothenberg, az amerikai cionis-

ta szervezet exekutívéjének elnöke, ama reményének adott kifejezést, hogy a királyi bizottság olyan javaslatokat fog tenni a kormánynak, amelyek lehetővé teszik az arab-zsidó együttműködést.

A konferenciához Franklin D. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke üdvözlő levelet intézett, amelyben méltatja a „palesztinai zsidó uttorok életterejét és látomását”, majd a Balfour-deklaráció jelentőségére mutat rá az Egyesült Államok elnöke, a deklaráció huszadik évfordulója alkalmából.

A konferencia küldöttséget menesztett a washingtoni angol követség, akinek átnyújtották az amerikai zsidóság követeléseiről szóló politikai jegyzékét.

Faulhaber bíboros pásztorlevele az ifjuság hitlerista nevelése ellen

„Elkövetkezik az idő, amikor a német iskolákból száműzni fogják a vallásoktatókat!”

München, február 17. Vasárnap olvasták fel a templomokban a német katolikusok szellemi vezérének, Faulhaber bíbornoknak böjti pásztorlevelét, amely többek közt így szól a hívőkhöz: „Evangéliumi időket élünk ma, amikor a fiu felkél atyja ellen, a leány anyjával szegül szembe az Egyház és a vallás kérdéseiben és amikor ugyanama ház lakói is egymás ellenségeivé válnak. Mi elutasítjuk magunktól azt a szót, hogy az ifjuságot csak maga az ifjuság nevelheti. Az ifjak bajtársi együttélés bizonyos esetekben áldásos is lehet, ezt nem tagadjuk. Altlában azonban az ifjuság nevelése az ifjuság vezetésével jár. Ahhoz azonban, hogy az ifjuságot vezethessük, szellemi fölényben kell vele szemben lennünk, azaz a nevelő épp az által biztosíthatja autoritását, ha önmagá-

ból az éretlenséget már kiirtotta. Minél jobban kikapcsolja azonban a jelenlegi német iskola a hitvalló kereszténységet tananyagából, minél jobban elkülöníti a vallástanítást a többi köteles tantárgyaktól, annál súlyosabb kötelesség hárul minden katolikus családra, mert a vallástanítást a családnak magának kell helyettesítenie. Elkövetkezik az az idő, amikor a vallástanítást teljesen eltörlik a német iskolákban és ekkor majd minden családnak egyéni akcióként kell a vallástanítást szóval, példával és cselekedetekkel gyermekeinél helyettesítenie. Alljatok rásen, keresztény szülők, hogy gyermekeitől Istent el ne rabolják. Aki a fiatalságot elidegeníti az istenhittől, az magát Istent rabolja el a német ifjuságtól!”

KÖZGAZDASÁG

186 millió lejt fordít új építkezésekre a munkásbiztosító pénztár

Bucuresti, február 17. (Az Uj Kelet tud.) A munkásbiztosító pénztár az utóbbi években rendkívül élénk építkezési tevékenységbe kezdett. Így a munkásbiztosító közgyűlése a következő építkezési kiadásoknak a folyó költségvetés terhére való kifizetését hagyta jóvá:

Brasov, Campulung, Campina, Cernauti, Cluj, Roman, Bucuresti, Timisoara, Craiova, városokban eszközölt építkezésekért 68 millió lejt.

Arad, Bacau, Bucuresti, Craiova, Dej, Galati, Iasi, Lugoj, Oradea, Resita, Lapusnicul-Mare, Satmar, Sibiu, Sighisoara, Targumures, Timisoara, Cernauti, Baia-Mare kórház, Techirghioi sanatórium munkálataira 64 millió lejt.

A fenti építkezések nagyrészt befejezést nyertek, részben 1937 április elsejéig befejeződnek. A munkálatok egy része azonban már a következő költségvetési évbe fog átnyulni és ezekre a munkálatokra a következő

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedül hajójárat, mely palesztinai lobbogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	február 25	Har Cion	március 18
Har Cion	március 4	Har Carmel	március 25
Har Carmel	március 11	Har Cion	május 1

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál a „Kedem” utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképviselőtélénél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

pótkiadásoknak az új 1937-38. évi költségvetésbe való fölvételét irányozták elő:

A bucaresti dispensár céljaira	12,500,000 lej
Cluj	4,000,000 „
Craiova	2,500,000 „
Timisoara	6,000,000 „
Baiamare	2,000,000 „
Azuga	2,000,000 „
Bacau	1,000,000 „
Braila	5,000,000 „
Ezek a póthitelek összesen	35,000,000 lejre rugnak.

A következő költségvetési évre a következő építkezési munkálatokat vette fel a munkásbiztosító pénztár:

M. Ghica dispensár	20,000,000 lej
Bucuresti	20,000,000 „
Craiova	7,000,000 „
Bacau	8,000,000 „
Baimare	5,000,000 „
Azuga	5,000,000 „

A fenti munkálatok már megkezdődtek és az idei építkezési szezonban nyernek befejezést. Az előirányzott tételek összege 65 millió lej.

Teljesen újonnan megkezdendő építkezési munkálatok lesznek a következők:

Targumures	6,000,000 lej
Dej	4,000,000 „
Lugoj	4,000,000 „
Oradea	6,000,000 „
Sibiu	3,000,000 „
Sighisoara	8,000,000 „
Bucuresti	5,000,000 „
Satmar	3,000,000 „
Resita	4,000,000 „
Galati	10,000,000 „
Iasi	10,000,000 „
Lahovary	10,000,000 „
Brasov	10,000,000 „

Ez utóbbi új munkálatokra előirányzott összegek együttesen 86 millió lejre rugnak.

Nyilvános árlejtések

Március 16-án Oradea város közüzemei árlejtést tartanak a következő kábelek beszerzésére: 650 m. primár-kábel 6000 V. feszültség és 450 m. hosszú sekundár-kábel 1000 V. feszültséggel, a városi villamosmű részére.

Március 10-én a postavezérgazgatóság árlejtést tart bélyegek eladására.

Március 24-én a vasut árlejtést tart bór-árak, zsinegek és kötelek beszerzésére.

Bucuresti terménytözsde: buza 79 kgr-os 4 százalékos 470 lej ab vagon Bucuresti-Est, buza 76 kgr-os 6 százalékos 470 lej ab vagon Bucuresti, buza 78½ kgr-os 1½ százalékos 467.50 lej ab vagon Oltenia, tengetri 280 lej ab vagon Bucuresti-Est.

Ujabb importengedélyek. Február 11-én a kontingentálási bizottság a következő lényegesebb behozatali engedélyeket adta ki: Redeventa art. vam. 1080, kgr. 130,000, lej 2,100,000 értékben. — Dura-művek, art. vam. 1599, kgr. 40,000, lej 520,000. — Dura, art. vam. 896, kgr. 40,000, lej 520,000. — Dura art. vam. 1279, kgr. 4000, lej 234,000 értékben Franciaországból. — Dura art. vam. 1257 kgr. 2000, lej 320,000 Magyarországból. — Metalloglobus, art. vam. 1051 kgr. 115,000, lej 1,955,000 Magyarországból. — I. Muschong, art. vam. 562, kgr. 38, lej 125,000 Magyarországból.

Tovább szilárdulnak a valuták. Az elmúlt hetekben a külföldi valuták a magánforgalomban jelentékenyen ellanyhultak, mely irányzatot most erős szilárdulási tendencia váltotta fel. Legutóbb Bucurestiben a következő kurtusokat jegyezték: francia frank 8.70—8.80 lej, svájci frank 43—43.50 lej, dollár 185—190 lej, angol font 910—920 lej, török font 115—120 lej, olasz lira 9—9.20 lej, belgas 30—32 lej, német márka 39—40 lej, csehkorona 5.70—5.80 lej, pengő 34—35 lej, schilling 33—34 lej, holland forint 105—110 lej, zloti 32—33 lej, dinár 3.50—3.70 lej, drachma 1.60—1.70 lej, leva 1.70—1.80 lej, Napoleon arany 1190—1200 lej, aranyfont 1480—1500 lej.

Bucuresti értéktözsde. Kisajátítási kötvény 49.25—49.50, Renta stabilizári 47.50—47.75, Renta desvoltari 45.50—45.75, Renta amort. 1933. évi 48.25—48.50, Renta inzestrarii 1934. évi 68—68.50, Renta consolidarii 1935. évi 28.25—28.50, adóbon 31.50—32 lej. Bancanat. 4920—4950, Romaneasca 410—412, Com. Romana 155—160 lej, Cred. Roman 310—320, Romcomit 250—260, Allina 260—270, Creditul Industrial 670—675. Petróleumrészvények: Steaua Romana 690—695, Astra Romana 1625—1635, I. R. D. P. 90—92, Concordia 740—750, Creditul Minier 327—330 lej. Biztosítási papírok: Dacia Rom. 4900—5000 lej, Nationala 260—270 lej, Generala 1275—1325, Agricola Fonciera 275—285, Steaua Romaniei 900—950 lej. Asig. Romaneasca 475—500, Asig. Fr. Romana 775—780 lej. Ipari részvények: Resita 510—515, Tramvaiu Bucuresti 1565—1575, Letea 835—840 lej, Mica 1420—1425, Carpatina 370—380 lej.

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

A rohamosztág menyasszonya

Berlinből jelent a Neue Züricher Zeitung, hogy a feketéinges rohamosztágosok menyasszonyai számára különleges politikai iskolatáborot állítanak fel.

Az árja nagynyák ezeréves birodalmában valóban olyan csodák nyílnak, amik előtt a legedzettebb blazirtság is meghatótt ámulásba oviad fel. Hígyjük, hogy a Neue Züricher Zeitung hire igaz, mert Göbbels propagandairodája azonnal és energikusan cáfolt, jószabású kommunikékben, ha valami nem úgy lenne, ahogy azt a rosszulindult külföldi sajtó bemutatja. Itt van hát a Menyasszonyképző Akadémia, amelynek jelenvalósága hirtelen egy elsüllyedt magyar könyv címét juttatja eszünkbe, amit egy azóta ugyancsak majdnem elsüllyedt magyar író írt. Ki emlékszik a jó Szomaházy István egykori — s a maga idejében igen sikeres és népszerű — könyvére, amelynek az volt a címe, hogy: „Előadások a Feleségképző Akadémián”? Alig valaki. Feleséget kiképezni körülbelül annyit jelent, mint kioktatni a menyasszonyjelöltet. Mosolyognivaló, hogy a szintén nem egészen árja származású Szomaházy István ötletét, vagy jó harminc esztendő múlva, hogy valósítja meg véletlenül az árja nagymamák ezeréves s e néven Harmadik Birodalma. Mert nem arról van szó, hogy konyhára, gyermekre és vallásra oktadják a mituskoszoros, szökeháju, bizonyára kisportolt, de szelid és Führerimádó Gretchent, hanem arról, hogy politikai iskolatáborba osztják be. Mit jelent ez?

Brunhildára esküszöm, hogy van benne valami gyanus. Az ilyen ötletek nem szikráznak fel minden precedens nélkül. Elképzeljük a rohamosztágost vehemens udvariás közben, valóban dühöngő harmóniában, olyanban, ahol művészet, sport, irodalom, zene, konyha, gyermek és vallás tekintetében az osztág és a hölgy között nincs semmi nézeteltérés.

Csak éppen a politikában vannak némi differenciák.

A hideg fut végig a hátunkon, ha arra gondolunk, hogy a menyasszony a roham és az osztág tekintetében nem osztja a rohamosztág véleményét. Iskolatáborba vele! Büntetlenül nem lehet egy ifjú életet odaajándékozni a rohamosztágnak. Ha menyasszony, legyen kiképezve! (Már úgy értjük, hogy politikailag). S ha majd az iskolatábor a mirtus mellé még odaitéli a politikai megbízhatóságnak és az árja emelkedettségek külön pergamentre nyomott diplomáját is, akkor jöhét az anyakönyvvizető, a roham és az osztág.

Mily csalódás! Eddig ugyanis abban a mámorcsónakban ringatóztunk, hogy egy mai német házassághoz feltétlenül elég a mindkét oldali tiszta származás levéltári indoklása s ezenfelül a hármass jelszó legmelyebv gyökerű átérzése: Küche, Kinder, s a módosított Kirsche! Emancipáció?! Liberalizmus?! Ugyan kérem, ezeket az ócska jelszavakat odautasítjuk az elsüllyedt Szomaházy-féle Feleségképző Akadémiához. Ernst Blochnak olvastam nemrégiben egy kintinó cikkét, amelyikben megmagyarázza, hogy a fiatal német lányok ma kevésbé találják férjüket, mint valaha. Nem jut házasságra, lakbérre, háztartásra és a gyermekluxusa sincs megoldva azzal a parancsal, amely „német négyes” néven ismeretes s kötelezővé teszi a házasságok legálább négy gyermek felépítését. Miféle háztartás lehet az, ahol a három nagy K közül az elsőben, a konyhában, soványabb a tűzhely, mint valaha: se zsír, se burgonya, se vaj?! Viszont vaj helyett ott a margarin és az ágyu. Vagyis: a rohamosztág. Villágos, hogy a „vaj helyett ágyu”-tételre az egyébként bármilyen jóindulatúan hangolt menyasszonynak is politikai iskolatáborra van szüksége.

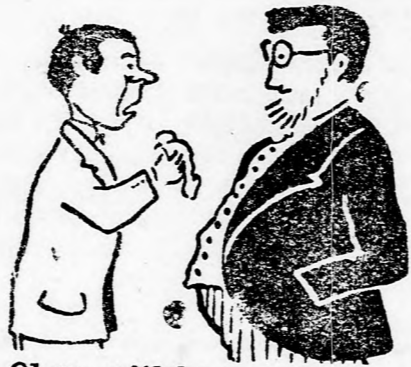
Idők jele ez, mert hiszen a német nőnek az arcfestése, a cigarettá, a bár, söt, horribile dictu, az önálló kenyérkereset helyett is talán a „természetes házassághoz” való visszatérés hozta volna meg a boldogságot. Ehhez a „természetes boldogsághoz” és a tradíciós házassághoz, úgy látszik, mégis hiányzott valami. Ha nem is minden menyasszonyi rétegben, de a rohamosztág-menyasszonyi részben, ezek a parancsok nem vezetnek üdvözüléshez. Ha most a német kisasszony elvégzi a számára előírt politikai tábori anyagot, akkor nyilván meg fogja érteni azt a rohamosztágos férjket, aki a mászészaka utáni reggel, felhúvzván lakkosizmáját, átkötvén derékóvét, horogkeresz-

tes zubbonyára feltűzvé összes kitüntetéseit s hősi kockafejére betyken felpenderítve rohamsisakját, megáll az ifju, pihegő, habrózsaszin egynapos feleség hencsere előtt és büszkén így foglalja össze a történeteket:

— Vastehste, Liebste, det war ja diese janz wunderbare jroese Liebe von Goethe, Schiller und etcetera!

Biztos, hogy egy ilyen politikai iskolatábor diplomájával a rohamosztág menyasszonya kellőképpen értékeli majd nemcsak ezt az elmúlt, hanem az ezután következő

A nátha nem ártalmatlan

— „Olyan náthám van, hogy nem látok!”

— „Dörzsölje be a fejét Carmolal*) és kösse be egy kendővel. Holnapig nem lesz semmi baja.”

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszert megfűtés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ára üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Szakértő csoportok fogják kitanítani a cluji közönséget az automata-telefon kezelésére

Az automata-telefon bevezetése semmilyen költségdöbbltet sem fog jelenteni az előfizetőknek. Minden ötvenezer lakosu román városba bevezetik az önműködő telefont

Cluj, február 17. Városunk polgársága nagy örömmel várja annak az időnek a beköszöntését, amikor a jelenlegi telefont az önműködő telefon váltja fel. Mindenki tisztában van vele, hogy milyen előnyt és könnyebbséget és gyorsaságot jelent az automata telefon s mennyivel simábbá teszi a távbeszélést az új rendszer.

Mint előbbi cikkeinkben megírtuk, az önműködő telefonra való áttérés az előfizetők többségének semmi külön költséget nem fog jelenteni. A Telefon Társaság teljesen díjtalanul cseréli ki a készülékeket s bár az automata rendszer bevezetése hatalmas befektetést igényel, ebből ugyszólván semmit se hártanak át a közönségre. Mindössze annak a 600 előfizetőnek fog némi díjmelkedést jelenteni az önműködő telefon, akik már a Telefon Társaság 1931-ben történt bevonulása előtt telefont tartottak. Ezek ugyanis azóta a régi díjszabást fizették. Az 1931. utáni előfizetők — számszerint nyolcszázan — már az új díjszabásba estek, úgyhogy ezek az önműködő rendszer életbe léptetésével is ugyanannyit fognak fizetni, mint eddig.

Az automata telefonnal is korlátlan számú beszélgetést lehet lebonyolítani

Az önműködő rendszer bevezetésével kapcsolatban olyan hírek terjedtek el a városban, hogy a Társaság amellett, hogy a készülékek kicserélését csak bizonyos szerelési költség ellenében végzi el, még olyanformán is díjmelkedést készít elő, hogy ezután nem engedélyez korlátlan számú beszélgetést az előfizetőknek, hanem bizonyos megszabott számú beszélgetés után külön díjat számít fel a többelhívásokért. A Telefon Társaság részéről határozottan kijelentették nekünk, hogy szó sincs hasonló intézkedésről. Szerelési költség nem lesz és a beszélgetések ez-

goethei és schilleri éjszakákat! Mert rohamosztág-menyasszonyok lenni egy fokkal, úgy látszik, többet jelent a Harmadik Birodalomban, mint az afféle kispolgár-arai pozíció.

Nem: ahol visszatér a tornyos frizura, az öltözködésben a flanelbluz, a magasra csatolt nyak, a karcsu bokára a cugoscipő, alacsony sarokkal, a konyhában a margarin és az ágyu, a hitben a mythológiai pogányság s a gyermekben a kötelező négyes kulcszám, a hozzávaló kiapadhatatlan anyatej nélkül, — ott igazán csak a politikai iskolatáborra van szükség, hogy mindezt elviseljék. Hogyne lenne anyasági tradíció egy olyan országban, ahol Göring kijelentette, hogy minden a kisdedeké! Az övek az egész német jövő, lövészárkostól, gyarmatvágyástól, fajtisztaságtól vegyesen. A rohamosztág menyasszonyának valóban nincs mit félnie ettől a jövőtől. Felölti fátylát s megy, mint Ofélia, Hamlet tanácsára, a kolostor helyett az iskolatáborba.

Meg is kérdezném Ofélia-Gretchent, nem a magam hangján, hanem egy magyar költőnek a versével, Reviczky Gyulának „Egy menyasszonyhoz” irt sorával:

Milyen ember völegényed?... Szerelemből mégy-e hozzá? Vonzalom-e, vagy csak érdekel Szerepelt a kézfogónál?...

No, de mindegy! Az a boldog, Ki nem él a pusztá vágyának, Ki megszokja azt a sorsot, Melyet ő szerez magának!

S ha már Reviczky-nél tartunk, lássuk az ellentánácsot is. „Egy nőszülő barátomhoz” írja többek között:

Ha vérző seb támad szivedben, Egy áldott kéz hegeszti be, Ha panasz van sorsod ellen, Legjobb talimán nőd szive! Megsimogat, letörli könnyed, S ha megmar a világ, ebül, Vagy irigyek szivedre törnek, Ki véd?... A hitves egyedül!

Persze csak úgy, ha előzőleg elvégezte a politikai iskolatábor! Gondolom, Reviczkyt gyorsan le kellene fordítani németre!...

Semmi sem meggyőzőbb, mint a siker!

Valóban nagyszerű eredményeket Reuma - köszvény hüléses betegségek minden faja: grippe stb gyógyításánál

tabi ettával

érünk el. Baktériumölő és hugasvoldó erejével Togal energikusan a baktériumok és egyéb mérgező anyagok (grippe - bacillusok is) ellen fordul, egyuttal azonban ezen mérgező anyagoknak a vérből és a szövetekből való eltávolítását is kiváltja. A Togal által felszabadult mérgező anyagoknak az eltávolítása - hála a Togal különleges tulajdonságainak - természetes uton, a vesék fokozott tevékenysége révén történik. Togal krónikus és makacs betegségek esetén is segít. A gyomor és a szív könnyen elviselik.

Togal-kurák: reumánál több hetes, grippe-nél több napos, kitűnően beválnak. Gyógyszerárakban és drogériákban 52.-, 130.- lei. Fejgörcs, neuralgia ellen: Togal kiscsomag 12.- lei

ködő központ — mondotta munkatársunknak a társaság helyi igazgatója — reméljük engedi, hogy Clujon is rövidesen sor kerül a központ kezdeti befogadóképességének növelésére.

— A társaság komolyan készül arra — mondotta a továbbiakban az igazgató, — hogy egy legfeljebb, két év alatt minden olyan romániai városba bevezesse az önműködő rendszert, amelynek lakossága elérte az ötvenezeret. A kisebb városokban a nagy költségek lehetetlenné teszik az önműködő központok építését, de ezek mindegyikében meghonosítjuk az ugynevezett központi baktéria rendszert, amelynek az a nagy előnye, hogy nem kell csengetni a számok kérésénél, mert a kagyló levétele már elég ahhoz, hogy a központ jelentkezze. És még nagyobb előny, hogy a szétkapcsolás önműködően történik a kagylónak a villára való visszahelyezésevel.

Városunkkal körülbelül egyidőben lesz önműködővé Arad telefonhálózata is. Ezután Brasov, Galati és Craiova következnek, majd Timisoara és Oradea.

Megjaval az interurban szolgálat is

Az önműködő rendszer bevezetésével új alapokra fektetik a városközi szolgálatot is. Az új rendszernek a közönségre nézve az a hatalmas előnye lesz, hogy a helységek ötven százalékát azonnal kapcsolni fogják. Elég lesz a városközi központ felhívása s anélkül, hogy a kagylót le kellene venni, máris jelentkezni fog a kért vidéki szám. Nem kell tehát öt és tíz perceket várni s percnként érdeklődni a központnál, jön-e már az a vidéki szám, minden simán és főleg gyorsan fog menni.

Uccai automatákat állítanak fel

Nagy hasznára lesz a közönségnek a Telefon Társaságnak az az elhatározása is, hogy az önműködő rendszer életbe léptetésével felállítják az uccákon a pénzbedobásra működő készülékeket. Öt lej lesz egy beszélgetés ára. Bucurestiben hihetetlenül nagy sikere van az uccai állomásoknak. A társaság kimutatása szerint a világ összes fővárosai közül Románia fővárosában használják a legtöbbben a pénzbedobásra működésbe lépő készülékeket.

Még annyit említsünk talán meg, hogy a rendszer helyes megatallása érdekében az előfizetők felvilágosítása és az önműködő Telefon Társaság szakértő csoportokat fog a jövő hónaptól kezdve szétküldeni a városba, akik gyakorlati oktatás útján fogják megmagyarázni, hogyan kell a készülékeket kezelni. Erre vonatkozólag egy füzetecskét is ki fognak adni. Tehát, amint látható, mindent megtesznek, hogy a közönség, mint az önműködő telefon kitűnő, tapasztalt ismerője lépjen be az új korszakba, amikor megszűnik a csengetés és a kedves kisasszonyokkal való gyakori veszekedés.

Munkás Mozdó

Szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap 3, 6 és 9 órakor, február 20-án bál miatt nincs előadás.

STAN és BRAN mint rendőrök

Az évad legszenzációsabb vigjátéka.

A prágai diák

Társadalmi dráma. Fősz.: Adolf Wohlbrück és Dorothea Wick. Román és magyar felratok.

(28)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XXVI. FEJEZET

VÁNDORLÁS AZ ŐSERDŐBEN

Minden poggyásom elveszett. A kruman a dahomeyi harcos ellen. Magános utazás. A kruman meséje. Félelem. Az óriásigya. A megvetett „Jó Szamaritánus.“

Magamra hagyva a kunyhóban nagyon kényelmetlen éjszakát töltöttem el. Az éjszaka folyamán, míg el akartam aludni, de a moszkító miatt nem tudtam, benszülöttek jöttek be és korbácsütések sújtottak rám. Természetesen jajgatni kezdtem és a helyettes fehér befutott, hogy megnézze, mi történik. Segített-e rajtam? Nem! Még inkább azt mondta, hogy üssenek jobban. Hallottam a szavát:

— Üsd csak jobban!
És a benszülötteknek egy palack pálinkát adott, hogy ezzel is kárpótolja őket a bajért, amelyet én okoztam. Ezt kaptam az igazmondásomért!

Amikor az ügynök helyettese elment, az egyik benszülött raktárnok jött be a kunyhóba, hogy megnyugtasson engem és arról biztosított, hogy a barátom. Elmondta nekem, hogy hallotta, miket mondott a főnök helyettese rólam a fehér embernek. Ő tudja, hogy mindaz nem igaz, de nem merete ezt nekik is megmondani.

A kedves raktárnok elmondta, hogy a főnök helyettese ezeket mondta:

— Ez a parti néger el akarja vontani a mi négerjeinket, mindenféle parti zagyvasságot mond nekik és azt hiszteli, hogy a fehér emberek nem merik őt bántani. Mikor a mi embereink éjszakai szállására vezették a kunyhójába, lármázní, kiabálni kezdett. És mikor én a zajra odamentem, hogy megtudjam, mi történik, határozottan szemtelen volt velem! Nem engedhetem meg, hogy egy néger feleseljen velem!... Ez csak világos.

És a benszülött elmondta azt is, hogy a helyettes rá akarta venni főnökét, hogy reggel szolgáltasson ki a benszülött asszonyoknak. A benszülött raktárnok tudta, hogy ez a fehér ember hazug, csaló, ezért gyűlölte őt és segítségemre jött, hogy még hajnalhasadta előtt hagyjam el a falut.

Mikor felemlítettem a kedves benszülöttnék, hogy mi történjék vezetőmmel és teherhordóimmal, megígérte, hogy hozzám vezetői őket. Rábészélt, hogy rögtön keljünk utra, mig mindenki alszik. Megkérdeztem, hogy mi van azokkal az emberekkel, akik megkorbácsoltak engem, azt felelte, hogy azok olyanok, mint a halottak, annyira leitták magukat a pálinkával, amelyet a fehér ember adott nekik.

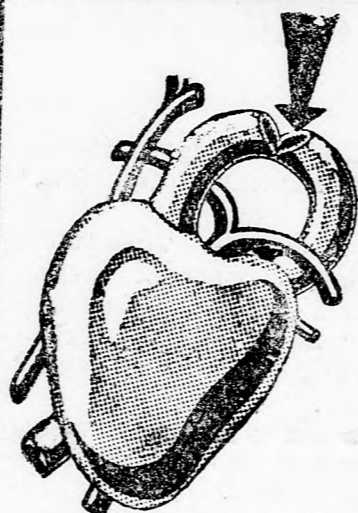
Összehívtam hát teherhordóimat és vezetőimet és azt ajánlottam nekik, hogy hagyjuk el a falut külön-külön. Sok buta embert láttam már életben, de köztük ezek a teherhordók voltak a legbutábbak. Ragaszkodtak ahhoz, hogy maradjunk mind együtt. Nem tudtam rávenni őket, hogy váljunk el. A vezetők velem együtt fel is adták a hiábavaló küzdelmet, hogy meggyőzzük őket. Nem volt sok vesztési való időnk, mert a benszülött asszonyok korán kelnek, hogy vizet hozzanak, mielőtt a nap felkel. Végzetes volna, ha észrevennék, hogy olyan korán elhagyjuk a falut. A benszülöttek nem őrzik meg titkaikat, mindent, amit gondolnak, rögtön kiáltanak.

A jó raktárnok minden baj nélkül kivetett engem a fehér ember tanyájáról. Azután visszament és kivetette a vezetőket is. Mindnyájunkat kivethetett volna minden különösebb baj nélkül, ha a teherhordók nem lettek volna olyan mérhetlenül ostobák. Konokságuk lehetetlenné tette ezt.

Afrikában minden európai raktárra egy néger éjjeli őr vigyáz, rendszerint egy öreg ember, aki már másra nem jó, de ebben a minőségében hűséges és megbízható. Az a feladata, hogy ellenőrizze, hogy éjszaka senki se menjen a raktárba és hogy mindenki maradjon a szállásán. A barátságos raktárnok felelősségteljesebb állást töltött be, mint a többi benszülött. Felsőbbrendűbb is volt azoknál. Mindenki előtt tekintélynek örvendett, még az öreg éjjeli őr előtt is, akinek gyakran adogatott egy kis pálinkát, vagy egy kevés dohányt. Ez volt

az oka, hogy az öreg fickó nem okozott különösebb nehézséget, mikor a raktárnok kivetett engem és vezetőimet.

De azért nem volt könnyű dolga a raktárnoknak, mert mégsem tudhatta előre, hogyan fog viselkedni az éjjeli őr. Igaz, hogy engem kicsempészett a faluból, de kissé beleizzadt, mig összeszedte a bátorságát, hogy egyszerre kivezesse a két vezetőt. A benszülöttek gondolkodásmódja olyan egyszerű, hogy csak becsületes lehet. Olyan, mint a gyermeké és mig gyanu nem férközik

ITT
rakódnak le azok a sók, amelyek az artériákat megvastagítják

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes uton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vívívek falain rakódnak le és ez uton előidézik a legelterjedtebb betegséget, az érmezzesedést.

A vívívek megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendes vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után elégszében zavarok állnak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig nagy mértékben csökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladejowsky tanár Sklerolsyrupja. A Sklerolsyrup feladata a vívívekben lerakódott sók feloldása és a betegség leküzdése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után a betegnek egészen más kinézése van, mintha újjászületett volna.

A cukorbetegnek (diabetikusok) „D“ Sklerolsyrupot használnak, amely cukor nélkül készül.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

szívébe, teljesen megbizik mindenben és mindenben. De abban a pillanatban, amikor gyanakvó lesz, gyanúját nem tudja magában tartani. Ki kell öntenie azt, ami agyában forr. Nincs gyakorlata a csalásban.

Szerencsések voltunk, hogy olyan barátságos érzelmű emberrel akadtunk össze, mint amilyen a raktárnok volt. Lagosból, Dél-Libériából került oda. Később arról értesültem, hogy a kedves fiatalember, miután megölt egy fehér embert, aki megkorbácsolta őt, maga ellen fordította a fegyverét és így halt meg.

Az éjjeli őr, anélkül, hogy megakadályozott volna, kiengedett bennünket. De mikor az ostoba teherhordók poggyászámmal együtt egy csoportban elindultak, az éjjeli őr gyanút fogott és egyszerre felhangzott a riadó. Az egész helység felébredt. Az asszonyok, akik akkor még nem voltak fenn, hogy vizet hozzanak, szintén felriadtak az éjjeli őr hívására. Üldözni akartak bennünket, de hasztalan. Mi kisurrantunk és el-tűntünk az őserdőben. De még odáig is elhállatszott a kiáltás és a tüzvést jelentő riadó, amely felzaklatta az egész falut.

Gyorsan magunk mögött hagytuk ezt a helységet és minden erőnket összeszedtük,

hogy megmeneküljünk. Mert tudtuk, hogy ott a halál vár ránk. A vezetők homlok-egyenesen ellenkező irányba vágtak, mint amelyet eredetileg követni akartak. Kiti-nően ismerték mesterségüket, hogy megtalálják a helyes utat, így hát ez a kitérés nem aggasztott engemet.

Azt természetesen mondanom sem kell, hogy két bóröndöm és faládám elveszett. Ha az a „drága“ fehér ember megfogott volna engem, talán rámfogta volna azt is, hogy loptam a saját holmijaimat.

Azt tudtuk, hogy a benszülöttek nem üldöznek bennünket messzire az őserdőben. Tulságosan babonásak ahhoz, hogy ilyen dolgokért otthagyják otthonukat. Ha elég messzire jutunk, ugy biztonságot lehetünk. Csak az Isten tudja, hogy mi történt az ostoba teherhordókkal! Mindmáig nem hallottam róluk semmit. De hát baj ez? Hiszen „csak negerek!“

Az nem aggasztott, hogy a vezetők merre visznek engem, sokkal inkább bántott az, hogy a kis pénzem bóröndjeimben volt és mindentől elveszett. Fájt az is, hogy minden ruhám elveszett és a sok szükséges holmi, amely faládámokban volt. Ha nem éreztem volna, hogy milyen jó, hogy megmenekültem attól az ördögi fehér embertől, biztosan nagyon sirtam volna, de meg vigasztalt az a tudat, hogy megmentettem életemet és hogy senki sem üldöz.

Vezetőim hűségesekek voltak, még azt is felajánlották, hogy a vállukon visznek, ha elfáradtam. De megköszöntem ajánlatukat és tanácsaikat követve velük gyalogoltam. Cipő és harisnya volt a lábamon és így a föld nem nagyon zavart. Összesen csak három voltunk és így könnyű volt eledellel is ellátni magunkat.

Egyik vezetőm, a kruman, ügyes ember volt és ő készítette el minden ételünket. Gyakran énekel és kitünően mulattatott bennünket. Jobb volt, mint amilyen egy kruman lenni szokott, — ahogy engem erre tanítottak. A krumanokat könnyű megkülönböztetni a másfajta benszülöttektől, mert a krumanok homlokuk közepén tetoválva vannak. És mert olyan kevesen voltak és a kruman olyan vig fickó volt, a rendesnél is jobban összeharagítottunk.

Másik vezetőm, a dahomeyi harcos a krumannak épp ellenkezője volt. Eleinte elutasított minden kísérletet, hogy jóba legyen a krumannal, de végül mégis barátságos viselkedésre hangoltunk.

A benszülöttek, ha utra kelnek, sohasem bízzák magukat két egy törzsből való vagy jó barátságban levő vezetőre. Ennek az az oka, hogy ha két ellenkező jellemű vezető van, az egyikre mindig inkább rábízható magad.

Igy volt ez velem is. A dahomeyi harcos lenézte a krumant, magát magasabbrendűnek tartotta és sohasem viselkedett vele úgy, mintha vele egyenrangú volna. Másrészt a kruman — éppen olyan ember ő is, mint mi mind — már összetalálkozott fehérekkel, dolgozott nekik, szolgáljuk volt, szakácskodott mellettük és ezért civilizáltabbnak tartotta magát a dahomeyinnél, aki sohasem érintkezett fehér emberrel és senkinek sem dolgozott pénzért. Ha más valakinek dolgozott is, azt csak szivességből vagy udvariasságból tette.

A krumanok rendszerint rabszolgák leszármazottjai, apáikat hajdan a benszülöttek vették meg és adták el. Semmilyen kaszuba nem tartoznak, mindent megessznek és ahhoz a társasághoz csatlakoznak, amelyik kész őket felfogadni. Így hát láthatják, milyen szakadékok voltak két vezetőm között.

A dahomeyi harcos híven eldicsekedett az érdemekkel, amelyeket a dahomeyi háborúkban szerzett, de a kruman minden dicsősége csak az volt, hogy fehér embert szolgált, hogy pénzért, nem pedig szivességből dolgozott minden benszülöttnék, aki őt felfogadta. Igazán nehéz volt eldönteni, hogy melyikük volt jobb. Az én előítéletem még azokból a mende-mondákból kelt, amelyeket apámtól hallottam és semmi mást nem tudtam felhozni a krumanok ellen, mint hogy rabszolgák leszármazottai és hogy pénzért dolgoztak, ami az én népem-nél becstelenségnek számít.

A náthaláz repülőgép utján való terjesztése?

Nemrégiben az a hír járta be a külföldi sajtót, hogy egy Angliába érkezett repülőgép utasai behurcolták a náthalázat és a bacillusok terjedése folytán hihetetlenül rövid idő alatt a fél város megfertőződött. Ma azt olvashatjuk, hogy a „spanyolnátha“ már régen általános betegség és az összes országokban elterjedt. Mindenütt, ahol sok ember van együtt: irodában, iskolában, minisztériumokban, színházban, moziban, vilamoson, autobuszban, stb. nagyon nagy a fertőzés veszélye. Védekezzen tehát idejében: használja naponta többször a világhírű Dr. Wander-féle Anacot pasztillákat. Anacot fertőtleníti a szájüreget és a garatot, ize kellemes és kényelmesen zsebben hordható. Nem zavarja foglalkozását, mint a száj-öblögetőviz.

Egy tubus Dr. Wander-féle Anacot ára 45 lej. Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban.

A dahomeyi harcos lassanként barátságos lett és megtudtam, hogy hívják őt és hogy mi a kruman neve. A kruman azt mondta, hogy Toby-nak hívják, a dahomeyi harcos neve pedig Bambo volt. A Bambo nevet megértettem, mert ez egy befolyásos, hatalmas család neve, de azt nem értettem, hogy hivatának valakit Tobynak. Ugy gondolom, hogy ez a név teljesen ujkeletű és véleményem szerint egy fehér ember adta ezt a nevet a krumannak, éppen úgy, ahogy kutyáját Prince-nek vagy Jack-nak hívja. Ha a krumannak volt is talán vezetékneve, valószínűleg maga sem tudott róla.

Toby és Bambo volt minden társaságom és tőlük telhetőleg kényelmessé tették az utat.

Igy mentünk, mendegeltünk és egy mocsaras területre jutottunk. Nem értettem, hogy miről van szó, de a harcos a krumannal azon vitakozhatott, hogy milyen irányban menjünk, amikor a mocsarakhoz értünk. Abban mindketten megegyeztek, hogy ez a hely veszedelmes. A kruman azt mondta, hogy hamar kijutunk a mocsaras vidékről, de a dahomeyi azt magyarázta, hogy amíg csak a sivatagot nem érjük el, mindig mocsarakon kell átgázolnunk. A krumannak volt igaza.

Pihenőinket az ágakon és venyigéken töltöttük el, folyton vigyáznunk kellett, nehogy vadállatok és kigyók martalécai legyenek. Soha életbenem oly sok kigyót nem láttam, mint itt. Mintha valósággal üldöztek volna. Persze, ez nem volt igaz, mert a kigyó sohasem üldözi az embert.

Nagyobb veszedelemben forogtunk, mintha teherhordóink is velünk lettek volna, mert velük ugy meneteltünk, hogy közülük egy vagy kettő mindig előrsnek ment, utat vágott és felkutatót mindent, ami a magas füben és cserjék között elrejtőzhetett. Most csak két vezetőm volt és az egyik előttem, a másik közvetlenül mögöttem haladt, mindhárman jó szorosan egymás mellett.

Nagy fáradságba került ezeket az embereket szórakoztatni. Elmeséltem nekik egy történetet a fehér emberről és hogy hogyan és mi módon születtem én a fehérek között. Magam is csodálkoztam, hogy milyen kitünően hazudtam. Ha még csak néhány év előtt is utánozni akartam a hazudozásban az én kis gazdámat, rögtön elárultam magam és lelepleztek, de most ennek a két benszülöttnék már oly jól hazudtam, hogy minden szavamat igaznak tartották. Így vándoroltunk nap-nap után és egyszer az egyik, másszor a másik mondott mesét, amikor pedig ők elhallgattak, én kezdtem egy hajmeresztő történetbe a fehér emberekről és országukról.

Egy este, vacsora után, miközben a venyigéken fekvő pihentünk, a kruman elpipázgatott. Ezt a fehér emberekkel való érintkezésben szokta meg, mert sokszor a dohányt egyetlen fizetsége. Én akkor még nem dohányoztam, bár glasgowi otthonunkban sokszor láttam, hogy dohányzik gazdám és sokan vendégei közül. Pihenés közben a kruman mesélt. Amennyire visszaemlékezem, elmondom meséjét.

Gyomor- és epebajok, fogyókúra és székrekedés biztos gyógyszere a

Planta gyomor tea

kis doboz 30.— lej, nagy doboz 50.— lej. Kísérlelje meg! A siker biztos!

Kapható minden patikában. Főlerakat: Planta Beius, Jud. Bihar. Rendeljen utánvétellel.

Soha többé „árja” könyvet

*

Néha, ha a náthalázjárvány megörvendeztetni az embert egy kis hőemelkedéssel, jól is esik egy napi ágybanfekvéssel visszavonulni az ugynevezett egészséges élettől. Ilyenkor az újságíró nem ír, hanem olvas. Allitom, hogy a kettő közül az utóbbi a kellemesebb, egy lehetőséget kivéve, ha például az ember saját műveit olvassa. Ez kellemetlen, de jelen esetben nem ilyen volt a helyzet. Jelen esetben a kölcsönkönyvtár önkényeskedése következtében bírodalmi németek műveit volt szerencsénk.

Az egyik íróról igen jó a véleményünk. Neve: Erich Kästner, faja: árja és Thomas Mannal ellentétben otthagya az emigrációt. Minek következtében nem kobozták el a vagyont, nem is áll rádióeccekk középpontjában. Árja író, aki hazament, a Harmadik Birodalomba ünnepeit írta gyanút.

Ettől azonban még lehet valaki nagy író. Mert ha eszünkbe ötlük az a Kästner, aki az Emil és a detektívkelet írta, sőt még az is, aki már meghunyászkodva, a Három ember a hóban c. regényt, vagy pláne, a költő Kästner, aki annyira elfajult volt még egykoron, hogy Heinetől tanult, — mondhatjuk, hogy attól, mert Kästner hazament, még megmaradhatott volna nagy írónak. Az a költő, aki úgy figurázta ki ezt a dilettázó világot, mint kortársai közül senki más, aki, mintha valóban Heinetől örökölte volna ezt a metsző, vágó, fölényes, de sokkal derűsebb szatírárt, ez: a Kästner már ekkor határozottan vált és nem lehet elintézni az azal hogy visszatért, hulligán, ezzel el is vesztett az irodalomtörténelem számára.

*

Nem. Kästner visszatért ugyan, de azért nagy író maradhatott. Más dolog, ha pillanatnyilag ezt nem tudja bizonyítani. Egészen más lapra tartozik, hogy meg is hunyászkodott és mégis be kell fognia a száját. Beidagták a száját, orrát s csak egészen kis részt hagytak számára, hogy lélegzetet vegyen. Az is más lapra tartozik, hogy Thomas Mann például jobban szereti a teljes légzési szabadságot, mint a Harmadik Paradicsom tejfel-mézrel folyó kánaánját...

Mindezt más lapra tartozik. Maradjunk a tényeknél. Elolvastuk Kästner legújabb könyvét. Az „Elveszett miniatűr” a címe, 1933-ban jelent meg. Az ember keresi benne Kästner, Stülz papában, a mosolygó német hurkagyárosban, Schob kisasszonyban és a többiekben, akik gyors egymásutánban lépnek elének a vékonyka kötetből. Keressük Kästner, de meg hazajáró lelket sem találjuk. Hétköznapi, suta és érdektelen detektívhistóriát találunk a könyvben. Aki esetelmé tudná a differenciákat, amennyivel jobb detektívregényeket írt Maurice Leblanc, az ő felejtethetetlen Arsene Lupin-jével, vagy amennyivel különbeket írt Edgar Wallace, az ő száraz és mégis izgalmas modorában; nyilván sokkal, sokkal nagyobb festőművész lenne, mint amilyen nagy írónak mutatkozik ebben a könyvben Kästner! Mert legalább Wallace könyvében az utolsó oldalig ki nem találod, hogy ki a tettes és ez izgalom. De ebben a csenevész detektívhistóriában már a harmadik oldalon kitalálod, hogy itt egy biztosító intézet snájdig detektívje van jelen és tudod, hogy minden jól, sőt, házassággal fog végződni. És ha netán az érdekelne, amit egy írónak írnia kell, hogy tudniillik, mi történik a Harmadik Paradicsomban, olvasd, ne remélj, a könyvből csak a sületlen unalom, a mondanivaló teljes hiánya, vagy annak tökéletes tilalma ásit feléd, olyan megdöbbenően, hogy elszomorodsz bele...

Ez lett Kästnerből? Idáig is le lehet zülteni? Ennél tökéletesebbet valóban nem lehet produkálni! Erre igazán csak a nemzeti szocializmus képes. Ez a szellemi deklaszalódásnak a legmélye.

Es ilyen mélyre sülyvedt Kästner.

*

De nemcsak Kästner. Másik társa a hőemelkedés feledtetésében, Hans Fallada, sem sokkal különb. Holott a rezsim kegyeltje. A „Mi lesz veled emberke” és a „Szántóvetők, bombavető” szerzője, aki a hitlerizmust megelőző korszaknak valóban nagy epikus volt. Nos, hát kellő érdeklődéssel veszi az ember a kezébe a könyvet, melynek a címe „Egy öreg szív elindul.” A fordítás éppen olyan gyenge, akár a Kästner könyvéé, de ez nem is fontos. A fontos, hogy a Harmadik Birodalomról semmit nem talál benne az olvasó. Nagy német mitoszokat sem. Hitlerizmust sem. Semmit sem. Erzelmes történetet viszont igen, az öreg szivéről, valami professzorról, akit az író meg akar eleveníteni. Oh, kedves, öreg pucosom, itt lenn a divány mellett, mennyivel több közből van a való élethez, mint ennek a különös, hórihorgas figurának! Meg

az ördögöknek, akik a kis Hamupipóke életére törnek, az angyaloknak, akik a Hamupipóket meg akarják menteni és ehhez a papírfaluhoz, amit Fallada ide ír, az egymásután ásitó unalomban következő oldalakra... Halálos unalom, zagyvaság, melyből itt-ott mint gubancból a selyemszál, villan elő valami a régi Falladából, aki még a „forradalom” előtt írta, mert, kritizálni és fölényeskedni emberek, elvek és tömegek fölött... Ma Fallada ezt sem meri. Ma limonádés

történetet ír. Ugylátszik detektívregényt írni szégyel. Odáig még nem jutott.

*

Egy nap alatt két bírodalmi német könyvet. A rendszer két legnagyobb írója.

Még jó, hogy könyvektől a náthaláz nem súlyosbodhatik.

*

Soha többé „árja” könyvet...

(—lay.)

Kalliót választották Finnország uj köztársasági elnökévé

Svinhufvud kisebbségben maradt

Heisinki, február 17. A finn köztársaság elnökévé Kalliót, a földműveléspárt jelöltjét választották meg. A leadott 300 szavazat a következőképpen oszlott meg:

Kallio	177 szavazat
Svinhufvud	104 szavazat
Stahlberg	19 szavazat

Svinhufvud, az eddigi elnök tehát kisebbségben maradt.

Kyösti Kallio, az új köztársasági elnök, aki eddig miniszterelnök és a finn nemzeti bank igazgatója volt, a földműveléspárt programjával lépett fel. 1873-ban született, fog-

lalkozása földműves. Már ifju korában földművelésügyi és szövetkezeti kérdésekkel kezdett foglalkozni s 1908-ban résztvett a földműveléspárt megalakításában. 1904 óta a parlament tagja, amelynek 1920-ban, 1924-ben, 1927-ben és 1929 óta minden ülészáján elnöke is volt. Különböző kormányokban volt földművelésügyi és közlekedésügyi miniszter. Miniszterelnök volt 1922—24, 1925—26 és 1929—30-ban. Mostani kormányát 1936 szeptemberében alakította meg. Már 1925-ben és 1931-ben is fellépett mint köztársasági elnökjelölt.

Séta a tel-avivi kikötőben

A fák ünnepén a zsidó kolonistákat látta vendégül az épülő kikötő

Tel-Aviv, 1937. január 27.

Az idén szokatlanul elhúzódott az esős időszak. Csodaszámba megy egy-egy derűs nap. Ilyen csodára ébredtünk chamisa ászár bisvátkor, a fák újévének ünnepén. A nap előzi a kora reggeli felkötet s dél felé a kikötő előtt már ragyogó napfényben gyülekeznek az ország mezőgazdái. Tarka csoportokba verődnek. Minden csoport egy-egy kolóniát képvisel. A kikötő bizottsága meghívta a palesztinai földművesek országos szervezetét a kikötő megtekintésére. Más-
kor nem érnek rá. Télen van a narancs és minden mezőgazdasági munka szezonja. Ekkor virul, zöldel egész Palesztina. A palesztinai gazda világot sem áldozna fel egyetlen téli munkanapot sem. De ma a fák ünnepe van és ezt használják fel a nagy szenáció, az épülő kikötő megtekintésére.

Az öreg földesur

Régi patricius kolóniák emberei jönnek az ország déli részéből. Petach Tikva, Rison Lecijon, Rechobot, Ené Brák, aztán az újabbak, Ramat Gan, Ramot Hasávim és sok környező földműveléspárt zarándokol el az úttörő munka új csodájához. Hetvenéven felüli, jóméjességű és magas termetű úr vonja magára a figyelmet. Összes haj, ősz bajusz, szájában kis pipa. Tisztelettel néztek rá az emberek. Nyulánk termetű fiatal lány áll mellette. Elegánsak, mint a régi idők földesura és leánya. Ábrahám Shapira ez a „vidéki földesur.” Gazdag „pardszán”, nagy narancsligetek tulajdonosa. Petach Tikva egyik alapítója. Délcegen ül a lován. Így csak Dizengoff ült lóháton 70 éves korában. Ábrahám Shapira legendás hőse a vidéknek. A 21-es, 29-es és az elmúlt évi arab zavargásokban is kitüntette magát. Az őrségről sohasem hiányzott és bátrabb volt valamennyinél, — mesélik róla szomszédai.

Fiait nem küldi külföldi egyetemre, mint a többi jómódú parasztnak, hanem valamennyien a kolónia munkása. Lányai sem városi kisasszonyok, s narancsszüret idején reggeltől estig a mezőn dolgoznak.

Es hány ilyen hős lehet még itt a jövőbenek között!

A kikötő bejáratánál zsidó rendőrök állanak posztot.

A molo

A Gallina vigadó teraszáról nézünk le. A molo látjuk. 220 méter hosszú a révgát — magyarázza valaki. Három méter mély, a végén 11 méterre nyulik a mélysége.

Lemegyünk a gáthoz. Rálépünk. Kissé inog az ember, amikor a 220 méter végéhez közeledik. Végeláthatatlan víz köröskörül. A végén hatalmas kiszögélés, a hullámtörő van. Chedera eukalyptusából készült, — meséli az ór.

A hid három daruval van ellátva, amely leemeli az árut a horgonyzó hajókról és a csónakba ejti. Innen kerül a rakpartra. Öreg, szakállas zarándokok félve lépdelnek a molo talpáin. A fiatalok biztatják

őket és se vége, se hossza a magyarázásnak, vitának. Egyszerre mindenki „mumche,” szakértő lett.

Nagy forgalom mindenfelé. Teherautók, autók jönnek-mennek. Az emberek ügyesbajos dolgokat végzik, mint egy szabályos kikötőben. A „Latif” hajót várják Egyiptomból. Az előbb a Har Hakarmelt rakták meg éppen narancssal.

A munka üteme

A vámpületekhez megyünk. „Aszisz” palesztinai szörpökkel telt ládák sorakoznak halomra. Elvámolásra várnak. Aztán a csónakkészítő műhely mellett haladunk el. Kiváncsi fejek kukucskálnak a magas ablakon. Hordókra kapaszkodunk, hogy mi is lássunk valamit. A csónakkészítő nyári trikóban végzik bent vigan munkájukat, január végén. 20—30 csónak a parton vesztegel. Két munkás óriási gerendát cipel vállain. Egyik hatalmas létrával cihelődik. Mások a villanypóznákon szorgoskodnak. Egy felvonó homokot hoz fel a tengerből és nyitott teherautóba önti. Az autóban a sofőr újságot olvas. Kezében a „Láole.” Neki már megszokott valami ez a lázas munka, amely a szemléletet egyenesen extázisba hozza.

Berlini speditur-cégek barakkjait látjuk. Egy ifju munkás kövekkel rakódott, számarakat hajt maga előtt. Halomra hordják a követ. Hatalmas terhekkal egy-egy tevé ballag megadóan. Izmos fiúk sinekhez hasonló vascsöveket visznek. Egy másik fiatal munkás vasat forraszt. Gépek kattogása halzik mindenfelől.

Transzilvániaik a kikötő építői között

A kikötő egyik nevezetessége a „Böréché”. A védett medence. Ez lesz a tulajdonképpeni csónakkikötő. Motoros gépek mélyítik a védett vízterület talaját. Csónakkikötőnek szilárd talajra van szüksége, nehogy elsüllyedjenek a csónakok nehéz terheikkal. Lankadatlanul ásnak, furnak...

A munkások között nem egy a magyar nyelvű. Ott dolgozik a cluji Wizo és Arvagondozó Sajovitsnéjának fia, aki büszkébb rá, hogy családja aktív részt vesz a kikötő építésében, mint angol lordjaink dinasztiajukra. A csónakosok között dolgozik a fiatal és izmos Rosenzweig, a cluji Barissziából, akit a gederai kibuc küldött kikötőmunkára. És a mérnökök között Paneth Miksa, aki ugyancsak a cluji cionista gárdából került a telavivi kikötő építőinek ranglétrájára.

Köröskörül szorgos munka folyik. Nehány munkás a tengerben állva dolgozik. Derékig meztelenül, kis trikónadrág és vízálló, magas csizma a lábukon. Többen szvattuznak és huznak valamit. Csöveket, vasállványokat. Nem tudjuk, mi történik itt, hiszen ki volt jelen közülünk valaha is egy kikötő születésénél? Három gép iszonyu robajt csinál. Ez vonja magára most a figyelmet. Sziklát robbantanak, köveket törnek.

Ott egy munkás magas oszlopra kuszik, a másik sietve rakosgatja szerzőimát. Folyton változó, visszatérő képek. Akad dolga bőven a fényképezőnek. Hol a molóra, hol egy-egy munkás csoportra szegződik száz és száz kis kézigép csöve. Egyéni filmsorozatot gyártanak. Fatákolmányokat, ideiglenes sátrakat látunk, amelyeknek meg vannak számolálva napjaik. Rövidesen valamennyi helyébe kő- és beton épület kerül. Síneket raknak le a parton. Rakományokkal telt talicskákat tolnak rajta. Egenruhás hivatalnokok, zsidó rendőrök, somérek, hajósok, matrózok és csónakosok adják meg a zsidó kikötő színezetét.

A hivatalos nyelv

Felváltás. Munkások szedelőznek, átöltöznek a tengerparton. Szökőkúttnál mosakodnak, készülődnek. Újabbaknak adják át helyüket. A munka éjjel-nappal folyik, 8 óras felváltással. Csak szombaton van pihenő.

Az áruraktárban a szaloniki munkások dolgoznak. Piros kendő háromszögben a nyakukon, mint pesti csibészek. A kolóniák friss terméseit, narancsot raktároznak az autókra a raktárba, míg a legközelebbi hajó elviszi az árut.

A tengerparton, a kikötő egész területén héber az „államnyelv”. Ezen a nyelven csodálkoznak és vitatkoznak az emberek. Csak néhány szaloniki munkás hoz ide egy kis „hellenizmust”; azok közül egyesek görögül beszélnek. Legtöbbször azonban spanyol eredetű. De töredezik már ajkukon a héber is. A munka fontosabb vezényszavaiban már otthon vannak.

Az áruraktár torkában, ahol az autók sorakoznak terheikkal, asztal van felállítva. Itt van a „bikóret.” Kontroll. Ellenőrzik a narancsláda tartalmát, hogy ép, egészséges-e a gyümölcs és alkalmas-e a szállításra. Csak a tekontróllált ládák kerülnek újra a szaloniki munkás vállaira.

A petachtikvai úttörők lelkesedéssel és meglepődve nézik mindent. Valaha így kezdték ők is. És ők tudják legjobban, hogy Telavivnak hatalmas kikötője lesz.

Pirosuló fény tünik fel a tengeren. A nap bucsuzik. Hosszu fénylő aranycsíkot huz a víz hátán. A szálló nap sugarai ragyogják be a nyüzsgő tömeget. Mintha a sechina fénylene az ifju zsidó munkások feje fölött.

W. Öhbaum Etus.

Felmentette a brünni esküdtszék a férjgyilkos törvényszéki főtanácsosnét

Brünn, február 17. A Dosztojevski-regények drámáira emlékeztető gyilkossági ügyben hozott ítéletet vasárnap este, egy hétig tartó főtárgyalás után, a brünni esküdtszék. A gyilkossági tragédia áldozata a brünni előkelő társaság egyik legtekintélyesebb tagja, dr. Velgo János 53 éves törvényszéki főtanácsos volt, akit felesége bér-gyilkossal öletett meg. A gyilkosság 1936 március 16-án történt a törvényszéki főtanácsos brünni villájában. A lefolytatott vizsgálattal hamarosan megállapította, hogy a fiatal asszony felbérlette Cerny Vencel munkanélküli öntősegédet, hogy tegye el láb alól férjét. Cerny Vencel, amikor látta, hogy a gyilkosságot felfedezték, öngyilkosságot kísérelt meg és bár megmentették az életnek, a fellövés következtében megvakult. A meggyilkolt törvényszéki főtanácsos előkelő gazdag családból származott, míg harmincöt évvel fiatalabb felesége egyszerű munkásszülők gyermeke volt. Velgoné és Cerny valósgos kereskedelmi levelezést folytattak a gyilkossági honorárium körül. Cerny eredetileg 30.000 koronát kért, majd végül is 20.000 koronában egyeztek meg, amelyet az asszony évi 5000 koronás részletekben akart törleszteni. A főtárgyalás folyamán megdöbentő részletek derültek ki az öregedő bíró és a fiatal munkásnő szerelmi viszonyáról. Velgoné azt állította, hogy nem azért gyilkoltatta meg férjét, mert meg akarta szerezni vagyonát, hanem azért, mert nem bírta elviselni szerelmi tévelygéseit. A bíróság, általános megdöbbenésre, az esküdtek veridiktje alapján, felmentette Velgo Máriát és csak Cerny Vencelt ítélte el 30 évi börtönbüntetésre. Az esküdtek hét szavazattal öt ellenében hozták meg döntésüket, amely úgy szól, hogy Velgo Mária ellenállhatatlan kényszer hatása alatt vette rá Cerny Vencelt a törvényszéki főtanácsos meggyilkolására.

CSÜT

AR

Az ér-
élet ör-
viseleth-
egyszer-
már tér-

ara

Ezt a
örülmi f-
tosan n-

— Bra-
fedő kő-
Braila kő-
fagyott D-
sng áradá-
hárítása v-
nát fedő

— Köz-
rizsi kiáll-
Tempo tu-
táson Rom-
kia külön-
tási csarn-
sen értekt-
megbizott

— Telj-
falu. Buc-
érkezett
(Ifjov me-
ból tutajok
jel a 400
1000-re ru-

— Planta
bíhori hav-
gyógyfű
Planta gy-
kerül forg-
kadtségné-
soványítos
hamar a
tartozni. E-
rakat cím-

— Tur-
restiből je-
levelet lét-
aminek ár-
risztikai h-
ják kiállít-
1. között.

— Emé-
hamar elm-
lenként éh-
szetes „Fe-
zük. Az o-

— Meg-
mi egyez-
véget érte-
gyalások.
amely fix
a lejhez v-
kötöttek a
kereskedel-
szankciók
nillió líra
lital fogjá-
való blokál-
non, a 38
ogják kifí-
étre olyan
övetkező
ak évi ké-
srendes f-
rtékben ex-
rucikket k-

— Illar-
lá

ucurestibe
n este 8
ő csütört-
ily tur-re-
stul 1100.
ullmann-k-
tók: Cent

— Illar-
lá

ucurestibe
n este 8
ő csütört-
ily tur-re-
stul 1100.
ullmann-k-
tók: Cent

— Illar-
lá

ucurestibe
n este 8
ő csütört-
ily tur-re-
stul 1100.
ullmann-k-
tók: Cent

— Illar-
lá

ucurestibe
n este 8
ő csütört-
ily tur-re-
stul 1100.
ullmann-k-
tók: Cent

ARANYEREK!

Az ember kedvetlen, ingerlékeny és az élet örömtelen! Borzasztó állapot. Az elviselhetetlen fájdalmakat meg kell már egyszer szüntetnünk. Használja egyszer már tényleg az orvosok által oly gyakran rendelt „Goedecke“-féle

ANUSOL aranyérkupokat

Ezt a szert az egész világon ismerik és örülni fog, hogy milyen gyorsan és biztosan megszünteti panaszait és fájdalmait.

HIREK

Braila mellett felrobbantják a Dunát fedő jégréteget. Bucurestiből jelentik: Braila környékén attól tartanak, hogy a befagyott Dunán feltorlaszkodott jégmennyiség áradást fog előidézni. A katasztrófa elhárítása végett fel fogják robbantani a Dunát fedő jégréteget.

Közös kisanant pavillon is lesz a párizsi kiállításon. Bucurestiből jelentik: A Tempo tudni véli, hogy a párizsi világkiállításon Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia külön pavilonjaikon kívül közös kiállítási csarnokot is építenek. E célból rövidesen értekezletre ülnek össze a három állam megbízottjai.

Teljesen víz alatt áll egy Ifov megyei falu. Bucurestiből jelentik: A ma délelőtt érkezett jelentések szerint Flămândă község (Ifov megye) teljesen víz alatt áll. Giurguból tutajokat hoztak, hogy azokon távolítsák fel a 400 főnyi lakosságot és több mint 1000-re rugó állatállományt.

Planta tea néven forgalomba hozzák a bihori havasok híres gyógyfüvét. A sokoldalú gyógyfü kétféle betegségnek használható. Planta gomortea és Planta meltea néven kerül forgalomba. Az utóbbi hüléseknél rekedtségnek szennzős hat. A tea elsőrendű soványítószert és mint ilyen, bizonyára csakhamar a legnépszerűbb fogókúrak közé fog tartozni. Kapható minden patikában. A főlelakat címe Planta, Beius jud. Bihor.

Turisztikai utlevél 250 lejért. Bucurestiből jelentik: A kormány turisztikai utlevelét létesített, — jelenti a Dimineata, — aminek ára 250 lej lesz. Ezt a nemzeti turisztikai hivatal véleményezése alapján fogják kiállítani minden év július 1. és október 1. között.

Emésztési klütések a bőrön rendszerint hamar elmúlnak, ha bélműködésünket reggelenteként egygömörre egy-egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvízzel elrendezük. Az orvosok ajánlják.

Megkötötték a román-olasz kereskedelmi egyezményt. Rómából jelentik: Rómában véget ért a román-olasz gazdasági tárgyalások. Fizetési egyezmény jött létre, amely fix értéket állapít meg a lira számára a lejhez viszonyítva. Azután megegyezést kötöttek az 1936 június előttről származó kereskedelmi adósságok fizetése ügyében. A szankciók idejéből származó, mintegy 30 millió lira zárolt összeget olasz árucikkek útján fogják rendezni. A szankciók előttről való blokkát összegeket a jelenlegi árfolyamon, a 38 százalékos felár beszámításával fogják kifizetni. Végül megállapodás jött létre olyan értelemben, hogy Románia a övetkező cikket szállíthatja Olaszországnak évi kétfélmillió líra értékben: deszkaárak, szárnyasok, sózott és friss hús, sertés ökrös rendes fa. Olaszország viszont 350 millió líra értékben exportálhat Romániának néhány árucikket köztük gyapotot.

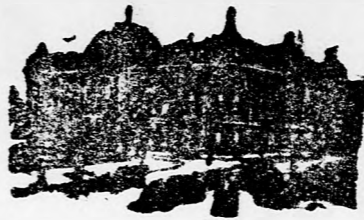
Állandó heti olcsó társasulazás

Bucurestibe és vissza. Indulás minden héten este 8.25-kor. Visszaindulás Bucurestiből csütörtökön este 10.10-kor. Harmadoszály tur-retur 720 lej. Másodoszály tur-stur 1100. Utazásaink gyorsvonattal külön állmann-kocsiban történnek. Jegyek váltóutók: Centropa utazási vállalat képviselése

„AGIMEX“

Centropa Cluj, P. Unirii 3. Telefon: 229.

Politikai célzatu tömeggyilkosságok Japánban. Tokióból jelentik: A „Meg akarunk halni“ vallási szekta nyolc tagja tegnap este motorcsónakon kihajtott a nyílt tengerre és nem tért vissza. Valószínű, hogy mindannyian öngyilkosok lettek. A szekta másik 5 tagja a nyílt uccán követett el harakirit Hayasi miniszterelnök lakása, a császári palota, a parlament épülete és a rendőrfőnökség előtt. A szekta tagjai így akarnak hitvallást tenni politikai meggyőződések mellett. A rendőrség szerint ideggyógyosokról van szó. A „Meg akarunk halni“ szekta a „Misiren“ nevezetű nagy kiterjedésű politikai csoport egyik ágazata.

Ha Bucurestibe jön Szálljon meg a GRAND HOTEL „LAFAYETTE“-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet. Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árakkal. BUCURESTI, I. Calea Victoriei 11. Telefon: 3-34-10.

Elkészült a költségvetés

A költségvetési vita miatt április 1-ig meg foglák hosszabbítani a parlament ülészeit

Bucuresti, február 17. Az állami költségvetés előkészítésére kiküldött bizottság tegnap befejezte munkálatait. A költségvetés végösszegét 24 milliárd 250 millió lejben állapították meg, amihez hozzájárul még 1 milliárd 110.000 lej bevételi hátralék és mintegy 900 millió lej fizetési kötelezettség. Az egyes minisztériumok közül a következők kaptak emeléseket: belügy 100 millió, igazságügy 90, földművelésügy 100, munka és egészségügy 250, ipar és kereskedelem 12, nemzetvédelem 600, légügy 250, nemzeti nevelésügy 250, közmunkaügyi 100, kultusz

100. A nemzetvédelmi alap 2 milliárd 50 milliót fog kitenni. A költségvetési előkészítő munkálatok nem kormány szándékainak megfelelően alakultak. A kormány eredeti programja szerint már március 15-én be akarta fejezni a költségvetési vitát, azonban még nem jutott el odáig sem, hogy a törvénytervezetet benyújtsa a parlamentbe. Ezért a kormány rövidesen királyi kéziratot fog felolvasni a parlamentben, mely április 1-ig meghosszabbítja az ülésszakot.

Lassan sorra kinyitják a bezárt mexikói katolikus templomokat. Mexikóból jelentik: A katolikusok erélyes fellépése a templomok bezárásával szemben, eredményeket kezd mutatni. A katolikusok szorgalmasan alakítják a városi „juntákat“, hogy azok kezébe helyezték a jelenleg zárva tartott templomokat. A hatóságok csak akkor engedik meg ugyanis a templomok kinyitását, ha ezeket a juntákat mindenütt megalakítják.

Nagy áradás Délafrikában. Fokvárosból jelentik: Az Incomati és Umbeluz-folyamok Mozambic államban nagyobb területet elöntötte. Valószínű, hogy 2000 bennszülött életét veszítette. Az áradásokat öt napon át tartó felhőszakadás idézte elő. Az árvízszújtotta terület teljesen el van szigetelve és csak rádió útján lehet rövid jelentéseket kapni onnan. A kárt eddig 1 millió fontsterlingre becsülik.

PURIMI TANCESTELY CLUJON. A Zsidó Nemzeti Szövetség cluji helycsoportja február 27-én, szombaton este az Universitatea Club volt helyiségeiben, Str. Memorandului 1. szám alatt, emeleten táncsalon egybekötött purimi dírdíli-estet rendez. A purimi rendezvény érdekében az egész cluji zsidó társadalmat képviselő rendezőbizottság tevékenykedik. A táncestély meghívóinak kihelyezését a nagyszámu rendezői kar megkezdte. Nem fér kétség hozzá, hogy a purimi rendezvényen az egész cluji zsidó társadalom együtt lesz. A zenét kitünő tánczenekar fogja szolgáltatni.

Bagdadba repült a Lindbergh-házaspár. Kairóból jelentik: Lindbergh és felesége tegnap továbbrepültek Bagdad felé.

Adományok a Szináj javára. A cluji „Talmud Tora Szináj“ egyesület vezetősége ezúton köszöni a Bixenspanner-Buxbaum-alkalmával az egyet javára történt sürgöny-megváltás címen adományozott 456 lejt. Külön köszönet és üdvözet Buxbaum igazgató urnak.

Aki Ady Endre hatszáz versét zenésítette meg. Nagy Ede volt asztalosmester, aki Ady Endrét személyesen ismerte, anynyira rajongott, a költő alkotásaiért, hogy szakszerűen megtanulta a zenészerzést és Ady Endrének nem kevesebb, mint 600 költeményét zenésítette meg. Ezek közül 1930-ban tizet már kiadott. Most újabb 30 Ady-vers kiadását határozta el és arra kéri a költő híveit, hogy előfizetéseikkel járuljanak hozzá a kották mielőbbi kiadásához.

Olaszország légügyi költségvetése. Rómából jelentik: A légügyi minisztérium költségvetése 1 milliárd 270 millió lírát tesz ki, ami 280 millióval több az előző évi büdzsénél.

Törvényt hoznak Franciaországban az árdragítás letörésére

Párizs, február 17. (Rador). A Havas ügy értesült, hogy a legközelebbi minisztertanácsban törvényjavaslatot terjesztenek elő az árak stabilizációjára és az árucikkek jogszolgáltatlan megdrágításának megakadályozására. A javaslat idézni fog a világháború alatt, 1916-ban hozott törvényből. Külön ellenőrzési bizottságok fognak működni és a törvény ellen vétők felett külön bíróságok fognak itélkezni. E bírói fórumok határozatai megfellebbezhetetlenek lesznek. A büntetések 3 évnél és 100.000 frank bírságnál fognak kezdődni.

INLUENZAJÁRVÁNY dühöng ország-szerte. Magas láz, főfájás, a meghülés egyéb kísérő jelenségei teszik kellemetlenné a betegséget. A DIANA sósborszesszel való bedörzsölés csillapító hatású, amellelt elmulasztja a fejfájást is, míg kitünő alkatrezései meggyorsítják a vérkeringést, felüditik a szervezetet. Influenzás betegek DIANA sósborszesszel bedörzsölés valóságos megváltás.

Újabb belső nehézségek merültek fel a liberális párt timistorontalmegyei tagozatában

Timisoara, február 17. (Az Uj Kelet tud.) Bratianu Constantin, a liberális párt timistorontalmegyei tagozatának elnöke, szerda reggel váratlanul Timisoarara érkezett. Bratianu a pályaudvaon Nistor megyefőnök és Coman Agoston polgármester vezetésével a megyei tagozat előkelőségei fogadták. Ezután villásreggeli volt Bratianu tiszteletére Nistor prefektus lakásán, majd délelőtt tíz órakor tagozati értekezlet vette kezdetét, amely délután is folytatódott. Bratianu újabb timisoarai látogatása általános felűntést keltett és anak közvetlen oka a megyei tagozatban támadt újabb nehézségekre vezethető vissza. Bratianu Costantin szerda este elutazott Timisoaráról.

VERMOUTH-VINIGGI

a legjobb étvágygerjesztő.

Arokba fordult egy autóbussz Görögországban. Athénből jelentik: Thesszáliában egy társaságkocsi, amelyben 24 utas ült, árokba fordult. Négy utas meghalt, a többi nagyrészt súlyosan megsebesült.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, február 18.

Bucuresti. 7.50: Torna, zene, szakelőadás, orvosi tanácsadó, hírek. 15: Hanglemezek. 18: Sibiceanu zenekar. 20.20: Híres énekesek lemezei. 20.55: Hangverseny ismertetés. 21.15: Filharmónikusok az Atheneumból, utána szórakoztató lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Szalonzene. 13.50: Hírek. 14.50: Ének zongorakísérettel. 15: Ének. 15.40: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Hírek. 18: Borászati tanfolyam. 18.30: Ének. 19.30: Jazz. 20.30: Lemezfelvetel a Technológiai Intézetből. 21.20: Strauss hangverseny. 23.10: Hírek. 23.30: Cigányzene. 24: Lemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18: Ének. 19: Tánczene. 19.50: Angol nyelvtanítás. 20.20: Gordonka. 21.15: Előadás. 21.50: Hírek.

Bécs. 8.10: Könnyű lemezek. 13: Szimfónikus zenekar. 17: Könnyű lemezek. 20.30: Zenes humor. 23.25: Hangverseny.

Az ígéret földje

A KEREN HAJJESZÓ NAGY PALESZTINA BESZÉLŐ FILMJE

A világhírű film folytatja transilvaniai körútját!

CLUJON az Uránia Mozgóban

f. hó 21-én, vasárnap d. e. két előadás keretében kerül bemutatásra. Első előadás kezdete délelőtt 10 órakor, második előadás kezdete délelőtt 12 órakor.

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Ha a követek látták, hogy a patriarcha maga adott rendeletet a temetésre“

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

genciájáról. Nem, uraim! Azok intenciói felől, akik a diplomáciai szokások legelembibbét megszegték, nincsen kétség! Az egyedüli mentőkörülmeny, amit felhozhatnának, az a rendkívüli tolerancia lenne, amiről a román állam eddig tanubizonyosságot tett s amihez hozzászórtak bizonyos idegenek.

Spanyolország volt megbízottja, Frat Soutzo, még július folyamán lemondott követi tisztéről és hat hónapon át egy, a román állam előtt ismeretlen rezsim zászlaját hordotta magánautóján.

Novemberben a volt spanyol követség erkélyéről fasiszta módon üdvözölte a nemzeti keresztény párt menetét. Vajjon ebben az esetben is személyes barátság megnyilvánulásáról volt szó?

Végül szombatn katonai egyenruhában jelent meg a temetésen, ami érthető lett volna a madridi lövészárk előtt, de nem fővárosunk utcáin.

Von Mutius ur kénytelen volt elhagyni Bucurestii, mert tanácsot adott a Bukarester Tageblattnak. Lehetnek német vagy francia nyelven kiadott román lapjaink, de nem tölthetjük el, hogy német vagy francia sajtó működjön az illető követség gyámsága alatt. A következő kijelentést hallottam tegnap a kamara ülésén: Most távoznak az illető követ, vagy a Tatarescu-kormány. Nem, uraim!

Egy román kormány nem távozhat egy olyan kérdés miatt, amely nem pártkérdés, hanem az egész ország ügye.

(Hosszu taps). Tudják meg tehát, hogy a kormányt mindvégig támogatni fogják az összes románok, akik románul éreznek és akik számára a nacionalizmus nem választási árucikk. (Ünneplés).

A Frontul Románesc megérti a követeket

Ezután D. R. Ioanitu szólt fel a Frontul Románesc nevében. Kijelenti, hogy minden pártkorlátlan felülemelkedve hangoztatni kívánja, hogy elvből elutasít minden külső beavatkozást az ország belügyeibe, bárholon is eredjen az. Tiltakozik azonban, hogy a spanyol polgárháború frontján elesett két hős román ifju temetését a nemzeti parasztpárt vagy konzervatív párt politikai manifestációnak tekintse. Nem érti, miért megy a kormány is e két párt után. A külföldi követek részvételét nem lehet másként venni, mint hódolatuk kifejezését a román nemzet és a két fiatal ember áldozatának jelképe iránt.

Gafencu kijelenti, hogyha a kormány pontos és meghatározott állampolitikát üzött volna, nem történt volna meg a sajnálatos esemény.

Egyelőre csak ígéreteket tettek nekünk. Várjuk, hogyan fogják bevéltani.

Ami D. R. Ioanitu szavait illeti, meghajolunk az áldozat, amit azok hoznak, akik egyik vagy másik hitét vallják. Meghajolok a két fiatal ember áldozata előtt is, ami bizonyítja, hogy a mi fiatalágunk férfiu erények közepette nevelkedik. De szemben ezzel a nacionalizmussal, engedjék meg, hogy megvédjem itt a nacionalista érzést, amiért sokszáz román harcos elesett, akik hittek egy egyesült, szabad és független Romániában. Ez a nemzet elég terjedelmes, hogy befogadjon mindenféle nációkat azzal a feltétellel, hogy azok az állam szolgálatába szegődjenek.

Ezek az érdekek különösen ma szükségessé teszik, hogy őrizkedjünk olyan eszméramlatoktól, melyek békés országunkat harctérré változtatják, ahol idegenek és idegen áramlatok ütköznek meg.

„Ha a patriarcha maga adott rendeletet“

Manoilescu a légionáriusok temetéséről szólva, a következőket mondja:

— Ha diplomata látja, hogy maga a patriarcha adott rendeletet az összes lelkeseknek, hogy résztvegyenek ebben a szent gyászmenetben és amikor T.anszilvânia metropolitája halad a gyászmenet élén, ho-

gyan higgyék a diplomáciai megbízottak, hogy szubverzív jellegű ceremónián vesznek részt? Számoljunk azzal, milyen következményekkel járhat egy túlzott magatartás a mi részünkről.

Iorga (ironikusan): A második német megszállás.

A halált senkinek sem szabad látványosságnak felhasználnia

Manoilescu többször szakítja félbe a szenátorok, majd Iorga emelkedik szólásra. A konstruktív és alkotó nacionalizmus mellett tesz hitet. Kijelenti, hogy a kommunizmust is a leghatározottabban ellenzi és a szenátorok nagy tapsa közepette hangsúlyozza, hogy mindenféle diktaturának ellene.

A liberális rendnek vagyok a híve, amely ért az összes népek dolgoztak és szenvedtek — mondotta Iorga.

Az a két fiatal ember, aki elment, hogy meghaljon egy eszméért, és elvázott a vörös zászlóval vívott harcban, megérdemli csodálatunkat. En személyileg a nemzeti hadsereg zászlaja mellett vagyok, amely a vörös internacionalizmus ellen harcol.

A halált azonban senkinek sem szabad látványosságnak felhasználnia.

A halottak békére intenek bennünket és emléklük nem szolgálhat polgárháború előkészítésére, mert ez az ország vesztét hozhatja. Románia politikáját a román kormány határozza meg és képviseli. A semlegesség idején kényszeríteni akarták Ionel Bratianu, hogy lépjen háborúba, amikor az ország arra nem volt felkészülve. Nekem volt bátorságom akkor is az egész ifjúsággal szembeállni, mondván, hogy a kormány az ország arra nem volt felkészülve. Nekem volt bátorságom akkor is az egész ifjúsággal szembeállni, mondván, hogy a kormány az ország arra nem volt felkészülve. Nekem volt bátorságom akkor is az egész ifjúsággal szembeállni, mondván, hogy a kormány az ország arra nem volt felkészülve.

— Ha Románia semleges a spanyol polgárháborúval szemben, akkor a semleges Romániához akkreditált diplomatáknak respektálniuk kell ezt a semlegességet. Megrendíthetetlenek kell legyenek Franciaországgal való kapcsolataink, amely fegyverez bennünket és nem fordíthatjuk fegyverünket ellene. De nem mennék Franciaországgal, ha az olyan irányba távolodna el, amely nem a miénk és ugyanaz a válaszom

volna a francia kormány számára is, ha az azon spanyol kormány mellett avatkozna be a polgárháborúba, amely már csak egy internacionálét képviselne, mint amilyen a válaszom azon kísérletre is, amely hősök emlékének a felhasználásától sem riad vissza, hogy bennünket olyan utra kényszerítsen, amelyet a mi vértünk nem áztatott még.

Kiplakatirozák Iorga beszédét Sandulescu, a szenátus elnöke Iorga beszédének kiplakatirozását javasolja, amit nagy tapsal el is fogad a szenátus.

Goga drasztikusnak találja Tatarescu választát

A kamara mai ülésén a jegyzőkönyv felolvasása után ismét szóba került a külföldi követek részvétele Moja és Marin temetésén. Goga hangoztatta, hogy a temetésnek nem volt politikai jellege és a követek megjelenése nem képez beavatkozást az ország belügyeibe. Úgy találja, hogy a miniszterelnök válasza túl drasztikus volt és a következmények túl súlyosak lehetnek.

Modreanu a Frontul Románesc nevében hasonló nyilatkozatot olvas fel, amelynek hasonló értelme van. Ionian rámutat arra, hogy ellenkezőleg, a követek megjelenése beavatkozást jelent. Mégna csak felfogásbeli kérdésről is lett volna szó, a diplomáciai szokás úgy kívánta volna, hogy a követek távollartsák magukat a temetéstől.

Közzétették az Anglia fegyverkezésére vonatkozó Fehér Könyvet

Ezerötszázmilliót költ öt év alatt Anglia fegyverkezésre

LONDON, február 17. (Rador). A kormány tagjai ma délelőtt szokásos heti értekezletüket tartották, amelyen elsősorban a nemzetvédelmi kérdésekkel foglalkoztak, amelyek az alsóház fog közelebről megvitadni. Azután törvényjavaslatot tanulmányozott a kormány, mely intézkedéseket tartalmaz a szegény vidékek lakosságának felsegélyezése érdekében. Végül az angol szén kivitelének fokozását hivatott szubvenciók kérdését vitatták meg.

London, február 17. (Rador). Tegnap közzétették a nemzetvédelmi szükségletekre vonatkozó fehér könyvet, amely szerint Angliának a következő 5 évben majdnem 1500 millió font sterlinget kell fegyverkezési célokra fordítania.

Capitol Mozgó

A hét legnagyobb sikere!

MARCELLE CHANTAL

világfilmje:

A kard és becsület

(La Porte du Large)

Apa és fia szerelmi harca egy gyönyörű asszonyért. Az egész francia hadiflotta felvonul ebben a nagyszabású és izgalmas filmben.

Uj világhírű!

Az angol kormány semmiesetre sem ismeri el Franco kormányát

Dulnak a harcok Jarama körzetében. Összeírják az összes fegyverforgató baszk férfiakat

Talaverai jelentés szerint Jarama körzetében a hadműveletek nem szünetelnek. Mindkét fél ádázán harcol. Araganda és Tajuna között különösen véres harc folyt. Dacára annak, hogy a kormányerők, itt gyengébben tartott állásokban vannak, a felkelőknek csak lépésről-lépésre haladva sikerül azokat elfoglalni. A felkelőket repülőik támogatják, amelyek egész gránát rakományokkal bombázzák az ellenséges állásokat.

A baszk védelmi tanács jelentése szerint Eibar körzetében a felkelők támadását visszaverték. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Február 20-án szigorú összeírásnak vetik alá a katonaköteleseket az egész baszk területen. A 18 és 40 év közti fegyverforgatásra képes összes férfiakat összeírták.

A veszélyeztetett Földközi tenger

Londoni jelentés szerint Lord Czanborne tegnap kijelentette az alsóházban, hogy

a kormánynak nem áll szándékában elismerni a Franco-kormányt.

Lord Harley munkaspárti képviselő tegnap este beszédet mondott a Spanyolország orvosi segítésére alakult bizottság által rendezett gyűlésen. Többek között megállapította, hogy a Földközi tenger, annak a veszélynek van kitéve, hogy fasiszta tó válik belőle. Ezért szükséges, hogy a demokratikus hatalmak harcoljanak a fasiszta ellen. Hiszem — mondotta Harley — hogy szükség van Szovjet Oroszországra, Franciaországra és Angliára összefogására, hogy felkészüljünk a nemzeti szocialista Németországra esetleges támadásával szembeni védelemre. Személyesen kész vagyok átadni az angol, francia és orosz seregek vezetését egy francia tábornoknak, a 3 flottát egy angol tengernagynak és a három légi haderő irányítását egy szovjet katonának.

A DNB jelentése szerint Malaga elfog-

lalása előtt a kikötőben horgonyzó kormányhajókön zendülés történt ki és a hajók ezért nem siethettek Malaga segítségére.

A felkelők repülői röpcedulákat szórtak Alemria kikötőjére és felszólították annak lakosságát, adja meg magát. Malagából kapott hírek szerint, mielőtt a kormánycsapatok kivonultak onnan, 10 ezer embert végeztek ki.

A banati román ügyvédek szövetsége numerusz nulluszt kíván

Timisoara, február 17. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap zajlott le Timisoaran a banati román keresztény ügyvédek szövetségének közgyűlése, amely hozott határozataival és az etnikai kérdésben történt állásfoglalásával általános megdöbbenést keltett kisebbségi körökben.

A közgyűlést Budariu Adrian prodékán nyitotta meg, aki már megnyitó beszédében igyekezett enyhítő léggözt teremteni. Többek között kifejtette, hogy a kisebbségi üzemekben és vállalatokban egyre több román alkalmazott található már, ami a román elemek elsőbbségéért indított mozgalom eredményének tekinthető.

Dr.Radulescu Viktor indítványában kéri, hogy a hivatalból kirendelt védőket ezentúl maga a kamara honorálja.

Ezután Greostoreanu Corneli szólt fel az etnikai arányosság kérdésében és követelte, hogy már a kamara új tagjainak felvételénél alkalmazják az arányosság elvét.

Tenchea János dr. több ügyvéd nevében határozati javaslatot terjesztett elő, melyben követelik, hogy az etnikai arányosság elvének megvalósításáig egyetlen kisebbségit se vegyenek fel a bányászati ügyvédi kamarába. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A közgyűlés által elfogadott határozat numerusz nullus alkalmazását követeli a banati kamarába történő tagfelvételeknél és felhatalmazza a román keresztény ügyvédek szövetségének képviselőit, hogy ezt a követelést a kamarában érvényesítsék.

Végül megválasztották a szövetség új vezetőségét.

LEGUJABB SPORT

Vereggel kezdett Románia a jégkorongvilágbajnokságon

Lapzárta kor jelentik Londonból: Az 1937-es jégkorongvilágbajnokság ünnepélyes keretek között nyílt meg.

Románia az első napon Magyarország csapatával mérkőzött. Győzött az eredményesen játszó magyar csapat 4:1 arányban. A részidők eredményei: 2:1, 0:0, 2:0.

Mani

A Román mában egé lent meg a Zachariásna politikai el George Oh cikk címe: hogy a Rom sult nemzet mélyi polit ez a cikk maga Mani felvettét pr

A problé taglaja ideológiai é gárda prog között. Nea aktualitása formában hát a cikk néhány vid választához

intellektuel kérdésnek s át. A vid hogy a Rom zott állás annak k különben szemben. D zösködő, ho lap tulság a vasgárd zásokra" r megemléke tetik a Jar parasztpár ben is rem vasgárdáva

Ezeknek kiséri ama esolatok le hoz közelél dést taktik pontból tár „Ideológia — az e la jöböldali p zött, óriási tuk és har hangsúlyoz kiderül cik is. Követke tünk köz csak ha k meggyözöde luk ilysmi megmondolá szemben“.

Ami a e cikkirő meg zött fennáll idéleges eg külpolitikai sohasem tá orientációt, felelős polit a külpolitiki niu-csoport de minde tudja. Kü politika ka got és akke feleljenek a portja a leg len komoly emlékiratáb tagadja a irányvonalat

„Ebben a író — ne gárda csak esetre sem lett. Ha jól hogy a vas mert félti a vagy orosz bolsevizmus

A vélem selni, de ká mindenféle Megfontolás mely annak y romániai vezetői köz

A vélem selni, de ká mindenféle Megfontolás mely annak y romániai vezetői köz

A vélem selni, de ká mindenféle Megfontolás mely annak y romániai vezetői köz